

LAISVĖ

Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ca, N. Y., under the
Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY

Savaitinis
Jungtinėse Valstijose \$12.00
Kanadoje \$15.00
Kitur užsienyje \$15.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c.

NO. 37

***** PENKTADIENIS, RUGSĖJO (SEPTEMBER) 24, 1982

OZONE PARK, N. Y. 11417

*****

71-IEJI METAI

KRISLAI

Didina įtempimą ir dar
blogina santykius
Noriu priminti
Jis nebelaimėtu
Bedarbių skaičius labai
padaugėjo
Priešingas taikos interesams

A. BIMBA

Pranešta, kad prez. Reagano Administracija nusprendė atštrinti įtempimą, dar bloginti santykius tarp Jungtinių Amerikos Valstijų ir Tarybų Sąjungos. Būtent: Jinai uždraudė tarybiniams diplomatams bei korespondentams naudotis Long Islando vasarnamių įstaigomis. Draudžiama jiems pasivaikščioti jos žavingomis pakrantėmis, pakviepuoti tyru oru, pažvejoti, pagrybauti ir taip toliau...

Jinai taipgi, sakoma, ragina bei verčia kitas NATO šalis daryti tą patį.

Laisvės Bendrovės Direktorių Taryba ir Administracija pranešė, kad prasideda metinis laikraščio vėjavimas naujų skaitytųjų ir atnaujinimui išsibaigusiu prenumeratu. Kaip ir paprastai. Vėjavimas tris mėnesius, reikiama baigsis su pabaiga lapkričio mėn.

Reikia pabrėžti, kad labai svarbu šiame vėjave sukelti 20 tūkstančių dolerių fondą. Visi dėkime visas pastangas, kad vėjavimas pavyktų.

Visi spaudos praveisti apkalbinėjimai rodo didelį Reagano ikišiol prezidentavimo nuosmukį. Jie rodo, kad jeigu šiandien įvyktų prezidento rinkimai, juose jam laimėti nebūtų jokios vilties.

Per pastaruosius porą metų šioje šalyje industriniai bedarbių skaičius padaugėjo, paaugę net dviem milijonais. Šiandien jau yra daugiau kaip 10 milijonų bedarbių. Ir nėra jokių ženklų, kurie rodytų, kad padėtis pasikeis ir gerėja puse.

Jungtinių Valstijų ir Izraelio vyriausybės politikos kursas priešingas pasaulinės taikos interesams. Jis jau viręs ginkluotu konfliktu su aukomis gyvybėmis abiejose pusėse.

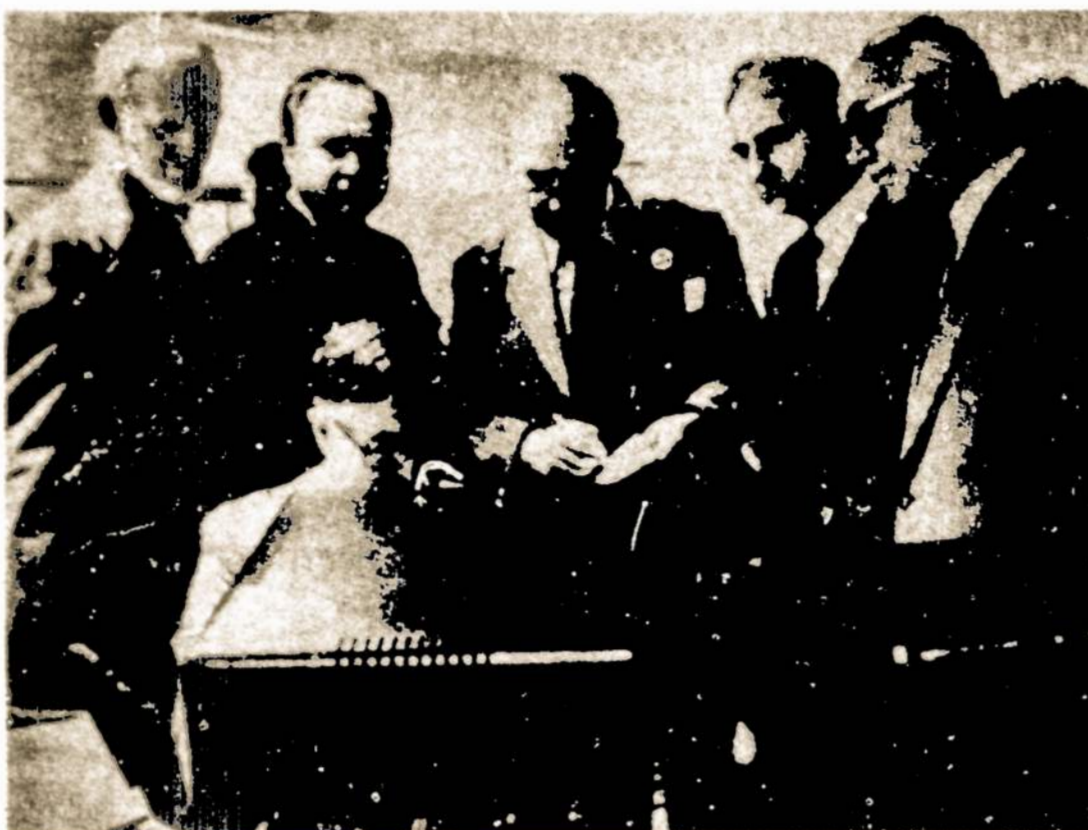
Iš visų pasaulio kampų eina reikalavimas jį tuojau pakeisti. Amerikos liaudis turėtų prisidėti prie reikalavimo...

Indiros Ghandi vizitas Tarybų Sąjungoje

Maskva. — Penkių dienų oficialaus vizito atvykusi Indijos premjerė Indira Ghandi savo susitikimuose su Tarybų Sąjungos vadovu Leonidu Brežnevu ir užsienio reikalų ministru Andriejumi Gromyka bei kitais aukštais pareigūnais apžvelgė tarptautinę padėtį ir tarpusavio santykius.

Tai buvo jos atsakomasis vizitas. 1980 m. Indijoje lankydavosi Brežnevas, dabar tai buvo jos pirmasis vizitas nuo to laiko, kai ji sugrįžo į valdžią 1980 m.

Lankėsi Tarybų Sąjungos žurnalistai

Tarybų Sąjungos žurnalistai Boston Globe redakcijoje: iš k. į d.: vertėjas Grant Pendill, "Darbininkų laikraščio" red. Vladimir Stadinchenko, Leningrado "Pravdos" redaktorius Andrei Varsobin, Vilniaus "Tiesos" red. Albertas Laurintiukas ir "Moscow News" red. Jakov Lomko.

New York. — Čia trumpam buvo sustojusi Tarybų Sąjungos redaktorių grupė rugsėjo pradžioje dalyvavusi susitikimuose su Naujosios Anglijos laikraščių redaktoriais. Jie lankėsi Amerikoje Naujosios Anglijos laikraščių redaktorių sąjungos kvietimu.

Jų darbo posėdžiai vyko Colby-Sawyer kolegijoje New London, N. H. Apie jų darbą plačiau rašė The New York Times ir Boston Globe, įdėdami ir nuotraukų ir tarybinis žurnalistas priėmė savo redakcijoje.

Tarybų Sąjungos žurnalistų ir Amerikos laikraščių redaktorių susitikime daugiausia buvo svarstomas TSRS ir JAV žurnalistų dalyvavimas kovoje už įtempimo mažinimą, prieš branduolinio karo grėsmę, už dviejų šalių tautų geresni savitarpio supratimą.

Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų žurnalistai gali daug padaryti, kad mažėtų tarptautinis įtempimas, pavyzdžiui, daugiau nušviesdami Jungtinėse Amerikos Valstijose išsiplėtusį judėjimą už branduolinio ginklo įšaldymą, pasakė susitikime Amerikos delegacijos vadovas, laikraščio "Boston Globe" redaktorius Thomas Winship.

Forumo dalyviai iš Tarybų Sąjungos tiesiai kėlė klausimą dėl spaudos darbuotojų visuomeninės atsakomybės, pažymėjo, jog doras žurnalistas negali ir neturi likti nuošalyje, kai reikalinga liečia taikos likimą, būtinumą užkirsti kelią termobranduoliniam konfliktui.

Prisidėti prie kovos už tai, kad būtų užkirstas kelias branduoliniam karui—"ribotam" ar "ilgam"—tam skiria visas savo pastangas daugiatūkstantinis TSRS žurnalistų būrys, pabrėžė Tarybų Sąjungos delegacijos vadovas, TSRS žurnalistų sąjungos valdybos pirmininko pavaduotojas Jakov Lomko.

Susitikimo dalyviai didelį dėmesį skyrė būtinumui visapusiškai pagerinti Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų santykius, pabrėžė, kad tai labai padėtų mažinti tarptautinį įtempimą. Buvo pažymėta, jog prie Tarybų Sąjungos ir Amerikos santykių normalizavimo gali prisidėti masinės informacijos priemonių darbuotojai—tiek

savo kasdieniniu darbu, tiek ir jų organizacijų savitarpio kontaktų plėtojimu.

Naujosios Anglijos valstijų laikraščių redaktorių draugijos prezidentas Nicholas Monserrat pabrėžė, kad žurnalistų forumo vyko konstruktyvus ir naudingas dialogas svarstomais klausimais.

Tikimasi, kad ateinančiais metais Amerikos žurnalistai bus pakviesti atsakomojo vizito.

Malaga. — Rugsėjo 13 d. DC-10 lėktuvas, turėjęs skristi su turistais į New Yorką, sudužo pakildamas ir, nuslydęs ant greitkelio, užsidėję. Ugnies liepsnos žuvo apie 50 asmenų. Iš viso buvo apie 400 keleivių. Tiriamos nelaimės priežastys, bet manoma, kad lėktuvas buvo per daug perkrautas.

Varšuva. — Rugsėjo 1 d. mirė buvęs Lenkijos vadovas Wladyslaw Gomulka, 77 m. amžiaus. Lenkų spaudos agentūra jį apibūdino kaip asmenį, "kuris visais laikais buvo tikras komunistas ir kovojo už nepriklausomą ir socialistinę Lenkiją".

Prasidėjo JT Gen. Asamblėjos 37-oji sesija

Jungtinės Tautos. — Prasidėjo tris mėnesius užtrukianti šios tarptautinės organizacijos generalinė asamblėjos sesija. Sesijos darbotvarkėje yra daugiau šimtas trisdešimt punktų, kurių centre—nusiginklavimas, Artimieji Rytai ir skurdo pasaulyje panaikinimo problemos.

Bus ir kolonijinių klausimų. Jų tarpe pirmiausia Kubos iniciatyva priimti deklaracija, reikalaujančią Puerto Rico salai nepriklausomybės. JAV tą sąlyką savo dalimi ir tvirtina, jog asamblėja čia neturi kištis.

Kitas kolonijinis klausimas lies Britaniją dėl Falkland-Malvinų salų. Argentinos vadovaujamos Lotynų Amerikos valstybės norės praveisti rezoliuciją, reikalaujančią, kad Britanija pradėtų pasitarimus su Argentina dėl tų salų grąžinimo.

Bet britų premjerė Margaret Thatcher, po Britanijos karo žygio pasisekimo, atmeta bet kokius pasitarimus. Nepaisant to, didžiulios nuomone, šis klausimas

Telegrama iš Lietuvos

IEVAI MIZARIENEI ITEIKTAS APDOVANOJIMAS

Vilnius. Rugsėjo 14 dieną Lietuvos KP CK pirmasis sekretorius Petras Griškevičius, respublikos Aukščiausiosios Tarybos prezidento pirmininkas Antanas Barauskas ir Lietuvos KP CK sekretorius Lionginas Sepety priėmė Lietuvoje viešinti žinomą pažangiosios Lietuvos išeivijos JAV veikėją, "Laisvės" laikraščio redaktorių Ievą Mizarienę.

Draugas Griškevičius Ievai Mizarienei įteikė "Darbo Veterano" medali, kuriuo ji apdovanota už ilgalaikę veiklą, Amerikos visuomenės tarpe sklėdžiant tiesą apie Tarybų Sąjungos ir Tarybų Lietuvos gyvenimą. Jis nuoširdžiai pasveikino viešnią su apdovanojimu ir pabrėžė, kad pažangiųjų lietuvių organizacijų užsienyje veikia tarnauja taikai ir pažangai.

Draugas Griškevičius viešnią papasakojo apie respublikos darbo žmonių laimėjimus broliškoje tarybinų tautų šeimoje vystant ekonomiką ir kultūrą, apie pasiruošimą garbingai sutikti Tarybų Sąjungos ikurimo jubiliejų.

Ieva Mizarienė Lietuvos KP Centro Komitetui ir Respublikos Aukščiausiosios Tarybos prezidentui karštai padėkojo už garbingą apdovanojimą. Ji pareiškė, kad lietuvių emigracijos pažangiosios organizacijos ir jų spaudos organai nepagalės jėgų ir energijos kovai už taiką, už ryšių su tėvų žeme stiprinimą.

Susitikime dalyvavo Lietuvos TSR užsienio reikalų ministras Vytautas Zenkevičius, Lietuvos KP CK užsienio ryšių skyriaus vedėjas pavaduotojas Meišlovas Sadovskis ir "Tėviškės" Draugijos pirmininkas Pranas Petronis.

Imre Hollai

galis susilaukti diplomatinio sprendimo.

Sesijos posėdžiuose dalyvavo daug valstybių užsienio reikalų ministrų, premjerų ir net prezidentų. Daug dėmesio skiriama ir JAV bei Tarybų Sąjungos atstovų susitikimui. Rugsėjo 28 d. JAV valstybės sekretorius George Shultz pirmą sykį susitiks su Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministru Andriejumi Gromyka.

Pirmą sykį šie metai skirti: nepriimti jokių naujų narių. Tad dabar kuriam laikui ir pasilieka 157. Nau-

VISAS PASAULIS PASIPIKTIŅĖS DĖL PALESTINIEČIŲ ŽUDYNIŲ BEIRUTE

Jungtinės Tautos. — Rugsėjo 19 d. Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos vienbalsiai priimta rezoliucija pasmerkė palestiniečių žudynes pabėgėlių stovyklose Beirute ir nutarė pasiūti papildomus 40 stebėtojų prie jau dešimties JT gen. sekretorius Javier Perez de Cuellar, tiek Libano delegatas Ghassan Tuani, tvirtino, jog to per mažai, ir kai gen. sekretorius galvojo apie JT kariuomenės pasiuntimą, Libano atstovas reikė pagedavimą, kad į Libaną būtų sugražinti Italijos, JAV ir Francūzijos kariniai daliniai, kurie buvo pasiūti prižiūrėti Palestinos kovotojų evakuacijos.

Dabar jau aišku, kad tie daliniai atsisar Beirute dar šios savaitės pabaigoje. Tuo tarpu visame pasaulyje kilęs pasipiktinimas dėl palestiniečių žudynių Shatila ir Sabra stovyklose kaskart didėja. Nors dar tiksliai nenustatyta, kas kaltas, kad apie 1500 palestiniečių civilių buvo nežmoniška nužudyta, bet aišku, jog tai įvykdė fanatiški Libano falangistai, kurių vadovas būsimasis Libano prezidentas Bashir Gemayel žuvo rugsėjo 13 d., sproguos bombai Falangistų būstinėje. Taip pat kaltinama ir Izraelio vadovybėje esanti krikščionių milicija vadovaujama majoro Haddad.

Izraelis ginasi, kad jo kariuomenė nedalyvavo šiose skerdynėse, bet spaudos šaltiniai, net ir pačių žydų, nurodo, jog Izraelio kariuomenė žinojusi bent porą dienų prieš, kad tokios skerdynės įvyksiančios, bet nieko nepadaryti joms išvengti, o paskui pro pirštus žiūrėjo ir net kooperavo, kai jos vyko.

Izraelio gyventojų dalis įvairiuose miestuose, pana-

Net ir patys Izraelio gyventojai pasipiktinę ir protestuoja dėl palestiniečių žudynių Beirute pabėgėlių stovyklose. Vaizdas iš demonstracijos prie Menachem Begin namų Jeruzalėje, kur šimtai reikalavo, kad vyriausybė pasitrauktų.

šiai, kaip ir visame pasaulyje protestavo prieš tuos žiaurumus, o Izraelio prezidentas pareikalavo, kad būtų praveista nešališka investigacija kaltininkams nustatyti. Su tuo pagaliau sutiko ir Izraelio premjeras Menachem Begin bei jo vyriausybė, prieš tai visu šimtu procentų gynęsi ir kaltinę kitus.

Spaudos pranešimais remiantis, nustatyta, jog civilių skerdynės pabėgėlių stovyklose prasidėjusios užprieito ketvirtadienio naktį ir trukusios iki šeštadienio. Izraelio kariuomenė, išgungusi ir Beirutą tuojau pat, kai žuvo būsimasis prez. Bashir Gemayel, su pretekstu, kad ji einanti "tvarkos daryti", dabar kaltinama, kad ji sulaužusi susitarimą, kuris buvo padarytas, tarpininkaujant JAV emisarui Philip Habib. Pagal tą susitarimą Izraelio kariuomenė neprivalėjo leisti nei falangistų, nei ko kito į tas palestiniečių stovyklas, nes ir buvo prisibaiminama dėl palestiniečių saugumo.

Dabar atrodo, kad Izraelio kariuomenė ne tik tos "tvarkos" neįvedė, bet dar prisidėjo prie to, kad kartu su Palestinos kovotojais stovyklose žuvo šimtai moterų, vaikų ir senelių.

Kaltindamas Izraelį dėl šitų palestiniečių skerdynių, Tarybų Sąjungos vadovas Leonidas Brežnevas lygiai kaltino ir JAV, nes jos remia Izraelį ir nedarė nieko Izraeliui sustabdyti.

Popiežius Jonas Paulius II ir visų šalių vyriausybės, pradedant arabų šalimis, baigiant tolimąją N. Zelandiją ir Kiniją, išreiškė didžiulį pasipiktinimą dėl tų skerdynių.

Egiptas, ligšiol vienintelis iš arabų bloko šalių pripažinęs Izraelį, atšaukė savo ambasadorių ir pasisakė prieš Izraelio veiksmus. Amerikoje daugelyje vietų

reikišė protestas prieš Izraelį, o pats prez. Reagan pirmą sykį oficialiai pripažino, kad Izraelis kaltas "netiesioginiai" už tai, kad tas skerdynes įvykdė jo "sąjungininkai" libaniečiai.

Trys planai taikai Art. Rytuose

Maskva. — Tarybų Sąjungos vadovas Brežnevas, kalbėdamas priėmimo, surengtame besilankančiam Pietų Jemeno prezidentui Ali Nasser Mohammed pagerbti, pasiūlė šešių punktų planą taikai Artimuosiuose Rytuose. Jie panašūs į neseniai arabų vadų aštuonis punktus, priimtus jų pasitarime Tunizijoje.

Pagal Brežnevą, Izraelio kariuomenė turi atsitraukti iš arabų okupuotųjų žemių; vakariniame krante ir Gazoje turi būti sukurta nepriklausoma palestiniečių valstybė, sugrąžinant jiems rytinę Jeruzalės miesto ir užtikrinant priėjimą į šventąsias vietas visoje Jeruzalėje; kviečiama užbaigti karo stovį tarp Izraelio ir arabų šalių ir užtikrinti saugumą visiems.

Trečiasis planas yra prez. Reagano, paskelbtas dar prieš arabų vadų suvažiavimą. Jame Reagan kvietė Izraelį atnaujinti pasitarimus su arabais dėl vakarinio Jordano kranto ir Gazos ir siūlė sudaryti palestiniečių autonominę valstybę sąjungoje su Jordanu. Tą Reagano planą tuojau pat atmetė Izraelis, nors kai kurie arabai, ypač Jordano karalius Hussein, sako, kad jis duodas pagrindo diskusijoms.

Teheran. — Rugsėjo 15 d. naktį buvo sušaudyta mirti pasmerkta už sąmokslą prieš ajatolą Khomeini buvęs jo užsienio reikalų ministras Sadegh Ghotbzadeh.

LAISVĖ

LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911

ANTHONY BIMBA, Editor in chief

EVA T. MIZARA, Editor & Business Manager

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$12.00	United States, per 6 months	\$6.50
Canada, Lat. Amer., per year	\$15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months	\$8.00
Foreign countries, per year	\$15.00	Foreign countries, 6 months	\$8.00

Ziaurios skerdynės Beirute

Ziaurios skerdynės Beirute apylinkėse, kurias po Izraeliečių priedėria pravedė Libano taip vadinamieji falangistai, dešinieji krikščionys, sukretė visa pasauli. Tas įvykis Izraelio kontroliuojamoje teritorijoje, ir Izraelio valdžia negali atsakyti atsakomybės už tą genocidą-vaikų, moterų ir senelių žudymą. Taipgi atsakomybės negali atsakyti Washingtonas, nes galutinio išvadoje jis kontroliuoja izraeliečius. Atrodytų, kad "Vakarai", reakcija, imperializmas, lyg triumfuoja. Bet, ar taip iš tikro yra? Kas pamatiniai pasikeitė?

Pasikeitė ne pamatinė padėtis, bet geografija. Išdavikiškos majoro Hadado vadovaujamos jėgos dar prieš izraeliečių invaziją kontroliavo nemažą ruožą ploto Pietiniame Libane. Gamajalo falangistai dar prieš izraeliečių invaziją kontroliavo ne tik Rytinį Beirutą, bet nemenką dalį Libano, įskaitant didelius plotus prie Viduržemio jūros. Viskas, kas pasikeitė, tai žemėlapis, pasikeitė fronto linijos, pasikeitė apibūdinimai, kas valdo kokius plotus. Bet svarbu atsiminti, kad tikroji kova vyksta ne apie plotus ir teritorijas.

Kas nepasikeitė? Nepasikeitė pagrindiniai santykiai Artimuose Rytuose, nepasikeitė neišspręsti klausimai, pamatiniai prieštaravimai. Libane per tiek metų virė pilietiniai karai ir kitokios kovos ne todėl, kad ten žmonės pasidalinę į įvairias religines sekas, bet todėl, kad mažuma, kompradorinė (komercinė) buržuazija jau seniai kontroliuoja krašto ekonomiką ir laiko darbo mases varge. Faktas, kad ta buržuazija daugumoje krikščioniška ir, kad masės daugumoje musulmoniškos, ne pamatinė konflikto priežastis. Tas konfliktas Libane lieka, ir nei Beginas, nei Saronas, nei kas kitas, nei Washingtono pasiuntinys Habibas, jo negali išspręsti jėga arba diplomacija—Libanas liks revoliucinės kovos centru. Nepasikeitė ir palestiniečių reikalas. PLO vadovybė ir kovotojai buvo priversti palikti Beirutą. Bet nemažai kovotojų lieka keliolika mylių toliau, Bekaa slėnyje ir Tripolio srityje. Gal juos išstums ir iš ten,—bet kas pamatiniai nepasikeis, tai faktas, kad palestiniečių kova už savo valstybę tuomi nesibaigs.

Taigi, paviršutiniški išpūdziai vienas dalykas, o gilesni faktai kitas. Pavyzdžiui, paviršutiniškai gali atrodyti, kad paskutiniai įvykiai Artimuose Rytuose pakėlė Jungtinių Valstijų įtaką: Libane gali įsisteigti pro-vakarietiška valdžia; Sirija gali visai ištraukti savo pajėgas iš Libano; Jordanas, Saudi-Arabija ir Marokas gali pradėti pilnai dominuoti Arabų Lygą. Bet tuo pačiu metu Artimuose Rytuose vyksta kitas procesas: didžiulis pasipiktinimas prieš JAV, kurios per žiauria izraeliečių invaziją į Libaną tą invaziją ginklavo ir slapta palaikė, nesulaikant auga. Nėra dabar kampo arabiškame pasaulyje, kur žmonės nesuprasta, kad JAV imperializmas yra jų mirtinas priešas.

Kas buvo sakoma Arabų Lygos suvažiavime Feze, Maroke, vienas dalykas, ką sako arabų masės—kitas. Ir tas nulems.

Link ramybės Lenkijoje . . .

Varšuvos laikraštis "Rzeczpospolita" ("Respublika") atspausdino interviu su žinomu Komunistų partijos ideologu profesoriumi Jerzy Wiatr. Tame interviu Wiatr sako, kad Lenkija artimoje ateityje baigs nepaprastą karo apgulios stovį, kuris viešpatuoja šalyje, kad bus einama link normalumo. Wiatr sako, kad šalyje lieka mažas pasiryžęs konspiratorių gaisalas, bet, kad jis vis labiau izoliuotas ir, kad karo stovio daugiau nereikia—vietoje to bus įgyvendinti kai kurie nauji įstatymai, kurie neleis tiems konspiratoriams veikti.

Tuo pačiu metu partijos organas "Trybuna Ludu" ("Liaudies Balsas") paskelbė, kad produkcija šalyje pradėjo kilti—per rugpjūčio mėnesį produkcija pakilo vienu nuosimkliu, o anglies ir vario kasyklose net 19%. Tai geras ženklas, sako "Trybuna Ludu", nors rezultatų žmonės tiesioginiai dar nepajauja.

Kad Lenkijai būtina eiti link ramybės, sutinka visi, kuriems rūpi šalies gerbūvis. Visi Lenkijoje mato, kad Jeruzelskio vadovybė nuosirdžiai nori tautinio susitarimo. Net tie, kurie nesutinka su jo vadovybės politika, turi pripažinti, kad katastrofos išvengimui ramybė būtina turi būti palaikyta. Štai kodėl konspiratyvinis sparnas opozicijoje imasi vis labiau desperatiškų metodų. Tokia jau istorijos eiga: kuo labiau kraštutinė konspiratyvė grupė izoliuojasi nuo žmonių, tuo labiau joje pačioje auga ultra-konspiratyvės grupelės, kurios dar labiau izoliuojasi. Toks simpatijas buvo Lenkijos ambasados Berne, Sveicarijoje, užėmimas. Koks tai avantiuristas, kuris save vadino "pulkinku Visockiu" ir jo sebrai ginklu užėmė ambasadą ir laikė užimtą per kelias dienas, iki Sveicarijos policija juos atakavo ir suėmė. "Visocki" ir jo kompanija be abejo dirgavo kokios nors Vakarų agentūros. Ko siekia, neaišku, bet rezultatas aiškus: net labiausiai įniršę opoziciniai elementai Lenkijoje buvo priversti smerkti "Visockio" avantiūrą, nes jie žinojo, kad toks žingsnis sukeltų tik pasipiktinimą Lenkijos žmonėse.

Tad, Lenkija eina link ramybės. Ramybė, žinoma, dar ne viskas. Problemos turės būti gvildenamos, sprendžiamos, turės būti rastos išeitys. Prie to turės prisidėti visi dorieji Lenkijos žmonės. Tikėjime, kad taip bus.

Portugalija: dešiniųjų manevrai

Portugalijos parlamentas po kelis mėnesius trukusių debatų aprobov pataisas konstitucijai. Šis dešiniųjų samokslas parlamente—tai dar vienas reakcijos jėgų mėginimas smogti smūgiu 1974 metų Balandžio revoliucijos, kuri likvidavo fašistinę diktatūrą Portugalijoje, iškovojimams.

Kaip žinoma, po Balandžio revoliucijos, kurios pergalė svariai lėmė ginkluotųjų pajėgų sąjūdis, šalyje buvo įvykdyti dideli politiniai, ekonominiai ir socialiniai pertvarkymai, pradėta agrarinė reforma, padėti pagrindai demokratiniam valdymui. Po to šios permainos buvo įtvirtintos valstybės pagrindiniame įstatyme.

Balandžio iškovojimais sukėlė Portugalijos reakcijos jėgų. Ji mėgino įvykdyti valstybės perversmą, bet susilaukė ryžtingo atkierio. Vėliau dešiniojos jėgos pakeitė taktiką ir pradėjo plačią kampaniją už konstitucijos

peržiūrėjimą siekiant pakeisti, kad būtų priimtas nutarimas paleisti revoliucinę tarybą, kuri po fašizmo nuvertimo gynė demokratinį teisėtumą.

Apribodamos prezidento teisė savarankiškai skirti karvedžius ir pareikšti nepasitikėjimą vyriausybei, dešiniojos partijos mėgina sužlugdyti didelę demokratijos jėgų pergalę per paskutinius prezidento rinkimus. Dešiniams tada nepavyko pasiekti, kad į šį labai svarbų postą būtų išrinktas jų kandidatas, ir todėl dabar jie visokiais būdais stengiasi apriboti dabartinio valstybės vadovo igaliojimus. Didelį nerimą šalyje kelia tai, kad armija tampa tiesiogiai pavaldi ministrų kabinetui. Tai reiškia, kad dešiniojos kabinetas ginkluotąsias pajėgas galės naudoti kaip represinį aparatą, stambiojo kapitalo interesams ginti.

Tačiau reakcijai nepavyko

TARPTAUTINEMIS TEMOMIS

Izraelio sąjungininkas

Redakcijos pastaba: Rašiny buvo atsiųstas kai Libano buvo prezidentu išrinktas Baš ir Zmajeli. Bet per mėnesį laiko "Laisvė" neišėjo, tad rašinyms netilpo. Vis dėl to įdomus, kokiomis nuotakomis jis buvo išrinktas. Kaip žinome išrinktas prezidentu buvo nužudytas su grupe artimųjų.

Nors musulmonų veikėjai ir kai kurių politinių jėgų atstovai griežtai prieštaravo, nesutarimų plėšomas Libano parlamentas respublikos prezidentu šešerių metų laikotarpiui seniai išrinko Baširą Zmajelį, šalies krikščionių milicijos vadą ir dešiniojos falangistų partijos "augintinį".

Sie rinkimai, įvykę karo akademijoje netoli sostinės, buvo atidėti dviem valandom, kol Zmajelio padėjėjai dėjo pastangas sužlugdyti boikotą, įtikindami parlamentarinius dalyvauti rinkimuose.

Netrukus po Zmajelio išrinkimo, kai jo šalininkai iškilmingai žygiavo krikščionių gyvenamo Rytų Beiruto gatvėmis, patriotinių jėgų veikėjai susirinko Vakarų Beirute apsvaustyti klausimo dėl šio nutarimo atšaukimo. Tačiau vėliau jie perdavė spaudai komunikatą, kuriame nebuvo ginėjamas išrinkimo teisėtumas, bet reikalaujama tvirtai garantuoti, kad tradicinė Libane krikščionių ir musulmonų santarvės politika bus išsaugota.

Manoma, kad 34 metų Zmajelis, kuris bus septintasis ir jauniausias Libano prezidentas, susidurs su labai rimtų problemų sprendimu—

kai užgydyti žaizdas, padarytas šaliai Izraelio agresijos metu, taip pat per ginkluotus jo šalininkų susirūmimus su daugeliu itakingų priešinku, jų tarpe—su musulmonais, Sirijos kariuomene, esančia Siaurės ir Rytų Libane, ir net su konkuruojančiomis krikščionių grupuotėmis. Pastaraisiais metais Zmajeliui nemažai naudą davė neoficiali draugystė su Izraeliu, kuris suteikė jam karinę pagalbą maždaug už 100 milijonų dolerių ir padidino jo politinį svorį.

Kol kas neaišku, ar Zmajelis sugebės likviduoti didelius prieštaravimus tarp libanietiu, kilusius pilietinio karo metu, tuo labiau, kad jis užsitikrino prezidento postą, "ėmes vadovauti krikščionių kovai prieš musulmonus".

Zmajelis atsisakė advokato karjeros 1975 metų balandžio mėnesį, kai pasidarė aišku, kad Libane artėja musulmonų ir krikščionių susirėmimai. Jis—didžiausias krikščionių maronitų bendruomenės narys, o jo tėvas Pjeras Zmajelis ketvirtajame dešimtmetyje įkūrė dešiniąją falangistų partiją. Neturėdamas autoritetu kūrybinės inteligentijos tarpe, Baširas viską pasiekė savo pastangomis, eidamas Libano krikščionių milicijos viršininko pareigas, mirus jos pirmajam vadui 1975 metais.

Nors Zmajelis viešai pareiškia, kad visos užsienio jėgos, taip pat izraeliečiai, privalo pasitraukti iš Libano, siebėtojai pažymi, jog jis ateityje orientuosis į Tel-Avivo vadeivas ir jų šeiminių sąsąs—Reagano administraciją.

V. Burbulis

Kinijos K. P. suvažiavimas

Kinijos sostinėje pasibaigė 12-asis Komunistų partijos suvažiavimas. Prieš penkerius metus vykęs 11-asis suvažiavimas, pirmas po taip vadinamos Kultūrinės revoliucijos, buvo miglotas, neaiškus. Tada jau smerktas Mao kultas ir nemenka maizomio dalis, bet kaip ir nedrasiai. Šiame suvažiavime, kuris tik pasibaigė, žodžiai buvo aiškėsnai pripažinta, kad Kultūrinė revoliucija buvo tragedija Kinijai, kad Mao asmeninis kultas buvo ne-marksinistinis, kad maoizmas šaliai pridarė daug žalos.

Atrodytų, lyg posūkis į gerąją pusę. Bet tai tik dalis vaizdo. Suvažiavimas skelbia, kad Kinija tapmriau susirūšavo su Trečiuoju pasauliu, su Azijos ir Afrikos kraštais ir, kad nebus palinkimo gretintis nei prie vienos nei prie kitos "Didžiųjų pajėgų"—kitai sakant, Kinija dar vis skaito Jungtines Valstijas ir Tarybų Sąjungą lygiai jai priešingomis. Kitai sakant, Kinija dar vis atsako matyti, kad jos natūralė vieta yra socialistinių šalių gretose. Kažkokios keistos logikos vadovaujama Kinijos vadovybė skaito Tailandą sau artimesniu, negu socialistinį Vietnamą! Tragedija tęsiasi.

visiškai įgyvendinti savo planų. Konstitucijos nuostatai, liečiantys ekonominę santvarką ir darbo žmonių teises, beveik nepakeisti. Iš konstitucijos neišbraukti nuostatai dėl agrarinės reformos ir nacionalizavimo.

Dešiniųjų veiksmai sukėlė Portugalijoje pasipiktinimo bangą. Lisabonoje įvyko trijų ginkluotųjų pajėgų rūšių karininkų, seržantų ir kareivių susitikimas. Jame buvo pareikštas didelis susirūpinimas, kad dešiniojos partijos mėgina pakeisti demokratinę konstitucijos turinį, sumažinti tradicinį pažangų kariškį vaidmenį šalies politiniame gyvenime. Susitikimo dalyviai ryžtingai pasmerkė nutarimą panaikinti iš kariškių sudarytą revoliucinę tarybą. Jie stoji už tai, kad ginkluotuosios pajėgos išliktų Balandžio idealai ir kad toliau gyvuotų ginkluotųjų pajėgų sąjūdis, prieš aštuonerius metus likvidavęs fašistinę diktatūrą junga Portugalijoje.

Portugalijos komunistų partija ryžtingai pasmerkė reakcijos užmačias. Vyriausybės ir ja remiančių partijų veikla, taip pat parlamente aprobuotos pataisos konstitucijai, pažymima čia paskelbtame Portugalijos komunistų partijos CK politinės komisijos pareiškime,—tai reali grėsmė portugalų tautos interesams ir šalies ateičiai. Politinė komisija taip pat ryžtingai pasmerkė provokacinį vaidmenį socialistų, kurie balsavo už pataisas konstitucijai ir tuo būdu atsidūrė vienoje stovykloje su dešiniojomis partijomis. Komunistai mano, jog susidariusioje situacijoje reikia siekti, kad nedelsiant atsistatydintų vyriausybė ir būtų paleistas parlamentas, kad būtų sudaryta pereinamoji vyriausybė, galinti užtikrinti demokratinį pirmalaikius rinkimus. Šios priemonės atitinka portugalų tautos ir demokratijos gynimo interesus. V. Sereika

Šiame laikraštyje kartą nuo karto skaitau Tamstos mintis išreikštas raštu. Jos—neįprastai blaivios, tartum atmosfera, kuri formuoja mūsų visų mintis, neišskiriant nei žurnalistų, nei redaktorių iki tam tikro laipsnio—Tamstos neveiktų. Retas ir brangus reiškinys. Prašymas: Rašykite daugiau, Mr. Baranikai, išdrąsines prašau, nors Tamstos nepažįstu. Adolfas Petrus

LAIŠKAI

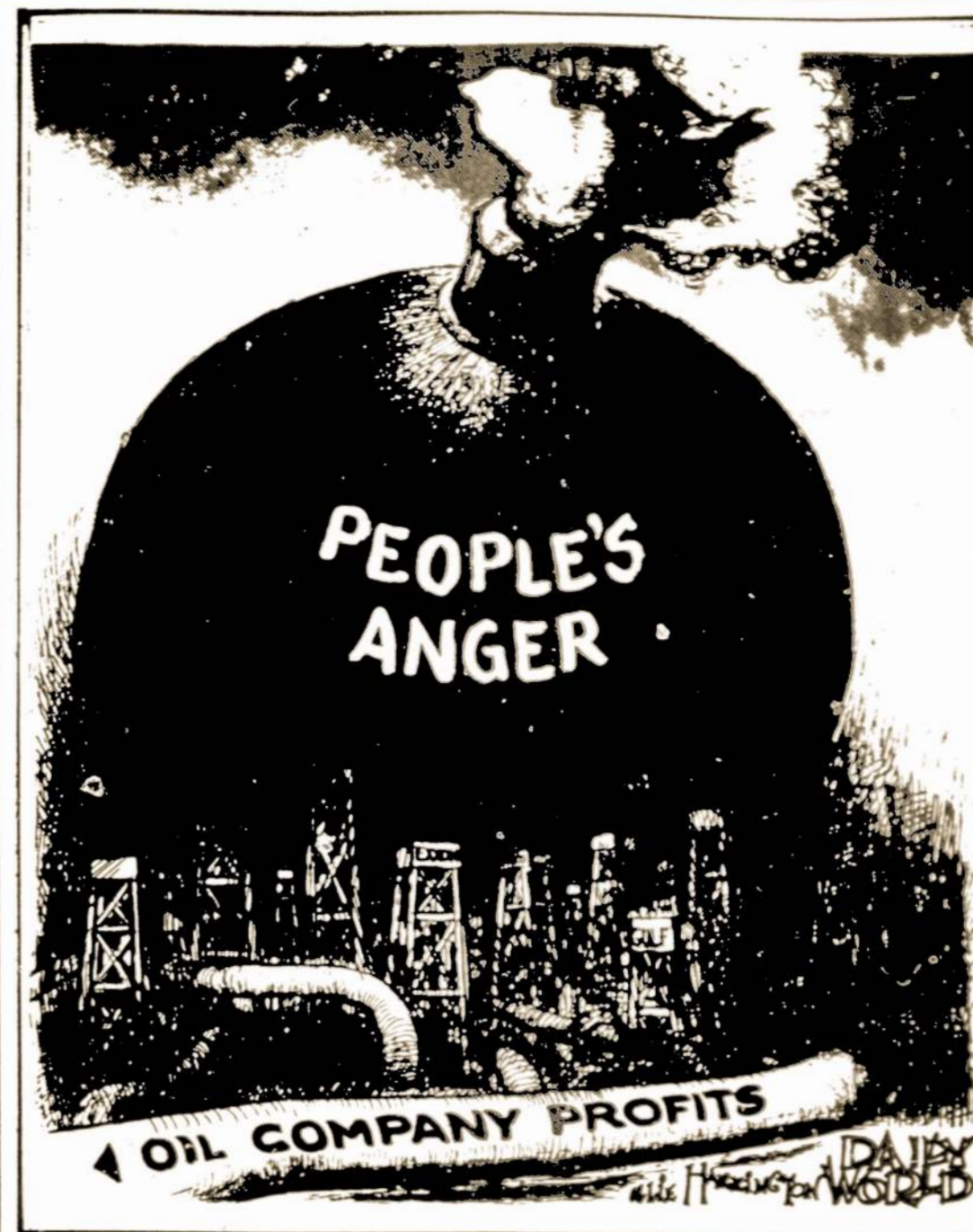
PRAŠYMAS BARANIKUI
Šiame laikraštyje kartą nuo karto skaitau Tamstos mintis išreikštas raštu. Jos—neįprastai blaivios, tartum atmosfera, kuri formuoja mūsų visų mintis, neišskiriant nei žurnalistų, nei redaktorių iki tam tikro laipsnio—Tamstos neveiktų. Retas ir brangus reiškinys. Prašymas: Rašykite daugiau, Mr. Baranikai, išdrąsines prašau, nors Tamstos nepažįstu. Adolfas Petrus

Kvėdarnoj

Ten už jūros vingio supasi alyvos, Ošia prie sodybų medžiai milžinai, Ten žemaitės dainą vakarą vėlyą Toliuos atkartoja šlamantys šilai,
Ten prie pilikalnio supasi verpetai;— Kvėdarną čia grynė vyrai milžinai! Nors seniai pradėgo tie audringi metai— Atminimas gyvas ir dabar čionai.

Kvėdarnos miestely dar girdi kaip skamba Nuo mažens išmokta žemaičių tarmė; Čia dar pamatysi drožinėta langą Ir Senovė mena vietinių giesmė.

Kęstutis Balčiūnas

Nesutarimai del "svetosios mafijos"

"Sventąja mafija" Vakarų spauda vadina šventojo kryžiaus draugiją "Opus dei". Ją įsteigė ispanas dvasininkas Eskriva de Balageras 1928 metais kaip katalikų bažnyčios smogiamąją jėgą kovai prieš Ispanijoje plintančias antiklerikalines ir socialines išsivaduojamąsias pažiūras. Po tam tikro laiko, ypač pokario metais, "Opus dei" tapo viena tvirtiausių generolo Franko fašistinio režimo atramu.

Siuo metu "Opus dei"—pasaulinė aršiausių klerikalų organizacija. Vakarų spaudos duomenimis, ji turi per 70 tūkstančių narių 87 šalyse.

Savo organizacinę struktūrą ir daugelį juodašimtiškų darbų šventojo kryžiaus sąjunga laiko griežčiausioje slaptyje. Tačiau žinoma, kad "juodieji riteriai", nors jų palyginti nėra daug, yra igiję didelę galią, ypač finansinėse ir ideologinėse sferose. "Opus dei" įvairiose šalyse kontroliuoja arba visiškai laiko savo rankose 479 universitetus bei kitas aukštąsias mokyklas, 604 periodinius leidinius, daug radijo, televizijos, telegrafo ir kino kompanijų, taip pat bankų ir trestų.

"Opus dei" iki šiol veikė kaip pasaulietinė katalikų bažnyčios organizacija. Dvasininkai sudaro tik apie 3 procentus jos narių. Bet "Svetosios mafijos" vadovai seniai siekia iškovoti draugijai oficialų bažnytinį statutą. Ir skirtingai nuo ankstesnių popiežių, Jonas Povilas II, kaip rodo pastarųjų mėnesių įvykiai, pasiryžo paversti ją sudėtine katalikų bažnyčios dalimi.

Nemaža dalis aukštųjų dvasininkų priešinosi šiam sumanymui, nepritardami "juodojoje mafijoje" klestinčiam viduramžiškam fanatizmui arba gindami tradicinį bažnyčios nedalomumą. Pavyzdžiui, Westminsterio arkivyskupas kardinolas B. Hjumas griežtai pasisakė prieš "Opus dei" organizacinės veiklos Anglijoje metodus—žiaurumą ir slaptybę, kurių ji griebsiasi, darydama psichologinį ir dvasinį poveikį savo nariams, tiek ir prieš šventojo kryžiaus draugijos pavertimą "bažnyčia bažnyčioje". Mat "Opus dei" suteikus "asmenines prelatūras su savo tikinčiaisiais statusą, draugijos nariai dvasininkai būtų nebepavaldūs vietiniams vyskupams. Antra vertus praktiškai igytų vyskupų galią net ir tie "Opus dei" emisarai, kurie nėra dvasininkai.

Protestuodami prieš "Opus dei" pavertimą sudėtine katalikų bažnyčios dalimi, grupė Ispanijos vyskupų priminė Jonui Povilui II, kad šventojo kryžiaus draugija ne tik ankščiau visokeriopa rėmė generolą Franką, bet ir dabar eina išvien su tais, kurie siekia atkurti Ispanijoje išsivaduojamąsias pažiūras. Vyskupai būsį-tauja, kad "Opus dei" išaukštinimas neatstumtų nuo katalikų bažnyčios eilinių ispanų.

Pažymėtina, kad Ispanijos vyskupai ir anglų kardinolas B. Hjumas pasisakė prieš "juodosios mafijos" bažnytinį statusą, nepaisydami to, kad Vatikano vyskupų problemų kongregacija jau buvo išsuntinėjusi nacionalinėms vyskupų konferencijoms "Informacinę laisvą", parašyta popieriuje su popiežiaus herbu ir su atžyma "slaptai", kuriame skelbiama, jog Jonas Povilas II "įsakė perorganizuoti "Opus dei" į asmeninę prelatūrą". Vadinasi, aukšti katalikų dvasininkai ryžosi atvirai nesutikti su "neklaidingu dievo vietininko" priimtu sprendimu.

Vatikanas buvo priverstas atitraukti ir netiesiogiai pareikšti, kad tai dar nėra galutinis Jono Povilo II žodis. Tačiau manoma, kad popiežius neatsisakys savo ketinimų, nes jį pernelg yra apvaldžiusi mintis paversti katalikų bažnyčią įtakinga šiuolaikinės visuomenės jėga.

A. Petkus

Japanų gydytojai suskaldė didelius ilapimo pūslės akmenis, sprogdindami mažas dinamito kruopelytes. Kioto universiteto mokslininkas Vatanabė į 28 metų amžiaus ligonio ilapimo pūslę specialiu kateteriu įleido 5 mg sprogdinamos medžiagos. Pasilūpint pro mielinūrinį vėidrodėlį, šis mikrokopinis "užtaisas" buvo priglajustas prie akmens. Kad sprogioms bange ir akmens skveidros nesužeidėtų pūslės, ji buvo prireista vandens 3 cm skersmens ilapimo pūslės akmuo buvo suskaldytas per du "sprogdinimus".

Krikščionių prasidėjus ir dievas laiko kant, dievas išmintingiau vo veiklos i jis norėjo, t saulį, angelit tybes, nusta rėjes dievas kę sunaikin naz ir nek ir nekintant saulio buvin Visų pirm kos, o žmou daug varot žemės drab tos atichinai laiminti at nės neteisyt biocybės. E nedaro niek bės?

Senovės p jį skelbė es muzda, gėr pradė, šios savyje kovo gėris ir bloc daugelis did damos pasau tarauja pač Juk, pasai kai nebuvo qybių; nei ž niū išsiverz naudojimo. v, o pasauo, prasidėjo p bula, taip u naai, dieva i laik ml, bet ka Be to, ne tobulu pasau visagalis. G somybė už i ma, val te

Mano gers New Yorko i niai laisše te teisingi dipu gimai, esą šj pernelg pa vartojimas. I ranka statis gijos ir Hig tyrimo insti veikia darbo higienos, tok ti skyrilai.

— Taip, s lyje, — užrašū minėtu gydy interviu su "Laisvės" s alkoholio p sporto avarių džiū darbo tr suardo kai k

Kodėl varto — Kodėl svaiginamuos sais istorijos paklausiau. — Be abe, tirti apsvaigė emė aiškint jas.—Senovė holis laikė d dovana. Mū choanalizės skleidė žmoj slypinčius i mus, kurie patenkinti. i poreikiu—ek alks. Kaip k lingos poilsis psichikai bi busenos. Nu alinantis sun slegia žmogų pasiūsti stip lingas. Sitoki mis jis atsigr pasitikejimas

— Bet to dar būseną pate svarbų prigi glaudžiai su esančiais b Užtat svaiga riami kolekt; Pakelta taur sveikata!" i čiuosius lyg Tai lyg indė surkūtyti taik holis padėd. Neveltui ron "In vino va dingsta susv sicementuotj

KUO TIKITE?

J. RAGAUŠKAS (1907—1967)

Krikščionių religijos „Tikėjimo išpažinimas“ prasideda šitaip: „Tikau į dievą, dangaus ir žemės sutvėrėją. Vadinasi, dievas laikomas Visatos kūrėju. Kitaip sakant, dievas — aukščiausia, galtingiausia, išmintingiausia ir tobiliausia būtybė. Dievo veiklos niekas nevaržo, neriboją: kol jis norėjo, buvo vienas; paskui sukūrė pasaulį, angelus, žmones ir kitas gyvas būtybes. nustaė jų gyvenimo dėsnius. Pano- rėjas dievas gali kiekvieno momentu viską sunaikinti. Bet kadaėnį jis yra amžina- nas ir nekintantis, tai tokią pat amžina ir nekintanti yra jo valia, nustatytoji pa- saulio buvimo tvarka, dėsningumai.

Visų pirma, pasaulyje yra daug netvar- kos, o žmogaus ir visuomenės gyvenime daug vargų, kentėjimų ir kitų blogybių. Žemės drebėjimai, audros, potvyniai ir ki- tos stichinės gamtos nelaimės, ligos, ne- laimingi atsitikimai, nusikaltimai, sociali- nės neteisybės visuomenėje — vis tai yra blogybės. Jei dievas yra be galo geras ir nedaro nieko blogo, tai iš kur tos blogy- bės?

Senovės persų religija buvo logiškesnė. Ji skelbė esant du dvasinius pradus: Or- muzdą, gėrio pradą, ir Arimaną, blogio pradą. Šios dvi dvasybės visą laiką tarpu- savyje kovojančios, ir dėl to egzistuoja- gas gėris ir blogis. Tuo tarpu krikščionybė ir daugelis kitų religijų, vieną dievą laiky- damos pasaulio kūrėju ir tvarkytoju, priė- tarauja patios sau.

Juk, pasak religijos, buvo tokie laikai, kai nebuvo jokios netvarkos ir jokių blo- gybių: nei žemės drebėjimo, nei ugnikal- nių išsiveržimo, nei liūčių, nei karų, nei iš- naujojimo. Taip buvo tada, kai dar nebu- vo pasaulio. Visos nelaimės ir blogybės prasidėjo po to, kai dievas sukūrė neto- bulumą, taip sakant skylėtą pasaulį. Vadi- nasi, dievas laikant pasaulio kūrėju, būtinai tenka jį laikyti ir visų blogybių priežasti- mi. Be to, neįauj dievas negalėjo sukurti tobulo pasaulio? Aišku, kad galėjo, nes jis visagalis. Galėjo, bet nesukūrė, tad atako- mąbė už pasaulio ir žmogaus netobulu- mą vėl tenka dievui.

Teologų mėginimas atpalaiduoti dievą nuo šios atsakomybės, blojį laikant nebu- timi, pasirodo galutinai niekam tikęs, šį samprotavimą laikant moraliniam žmo- gas veikimui. Mat jei dievas neatsakin- gas už blogybės, esančias jo veikimo sri- tyje, tai tuomet ir žmogus turi būti neat- sakingas už savo nusikaltimus. Kitaip sa- kant nėra jokių nusikaltimų! Jei blogis, pasak teologų, yra reikiamo gėrio nebu- vimas, arba nebūtis, arba niekas, tai ne- galima bausiti žmogaus nei už vągystę, nei už mūstytes, nei už žmogžudystę, nei už jokią kitą jo padarytą blogybę, nes blogybė yra nebūtis, niekas... Štai prie kokių nesąmonių veda teolo- gų „išmintis“.

Rodosi, tai taip aišku, kad čia negali būti jokių gėčių ir nesusiurpatimų. O vis dėlto tikintieji yra nuostabiai nenuoseklūs. Jie laiko dievo dovanomis arba malonėmis visa, kas gera: gyvybę, sveikatą, grošį, gabumus, pasisekimą, gėrų derlių už vi- sa, tai jie dėkoja dievui. Tačiau nedrįsta priekalštauti dievui už ligas, nelaimingus atsitikimus, invalidumą, bėprotybę, krušą, sausrą, karus, išnaudojimą. Pasak jų, kas gera — iš dievo, kas bloga — iš velnio.

O kas yra velnias? Ar tai būtybė, nepri- klausanti nuo dievo? Ne, sako teologai, velnias yra nupuolęs dievo sukurtas an- gelas. Ar dievas galėjo padaryti taip, kad angelai nenusidėtų? Galėjo. Galėjo, bet ne- norėjo suaiškinti jų nuo nupuolimo, nuo blogio. Vadinasi, dievas yra priežastis ir kaltininkas tiek velniui, tiek ir jų blogų darbų.

Tuo būdu dievo sąvoka yra absurdiška ir prieštaringa: dievo visagalybė paneigia tikrovės faktai, o jo išmintis ir gerumas prieštarauja visagalybei. Būtybė, kuri, ga- lėdama sukurti tobulą pasaulį, sukūrė ne- tobulumą, kuri, galėdama suverti laimingas ir amžinas gyvas būtybes, sutveria nelai- mingas — yra negera, pikta, nedora bū- tybė.

Deja, dievas — menkas žmonių idealas. Tai gana netobulas žmogaus vaizduotės padarinys. Mokslas ir Gyvenimas

KUR PRASIDEDA MŪŠŲ LIETUVOS RAŠYTOJŲ KELIAI

Taip jau yra: skaitydami knygas, mes visada norime kuo daugiau sužinoti apie jų autorius. Kur gimė, augo, kas supo jų vaikystę, kokie keliai takeliai juos atvedė į literatūrą? Neblėstančiu įdomumu skaitome Juozo Baltušio beletrizuotą auto- biografią, parašytą beveik prieš tris dešimtmečius: „Keliuosi pusę trijų nakties, šveičiu šiuoruoj teatre par- ketą, kol ateina B. Daugu- vietis režisuoti. Tada... einu pusryčių. Paskui dirbu pasiuntiniu laikraščių eksped- icijoje „Spauda“. Iki šešių vakaro. Paskui—valanda pietums. Po pietų vėl prie parketo. Finansų ministeri- joje... O Boruta prisivilo, lyg piktas pinigais: rašyk, dievo dovaną turi, duok apy- saką... Kokia čia tau po- biesių literatūra, jeigu to laiko laikikiai nėra“.

Sokdamas fokstrota su vašiuotojo šepėčiu, kaip pats prisimena, ir atėjo Juozas Baltušis į literatūrą. Borutai spaudžiant, parašė apskay- mą „Raudonlapiai runkeliai“, kuris buvo išspausdintas „Darbo“ almanache.

Ieva Simonaitė į literatū- rąėjo svertimas žasis ganyda- ma, svetimiams drabužius siūdama. Rašyti raides tik dvyliktuose metuose išmoku- si ir tuoj pat mirusios dėdie- nės atminimui giesmę „ant balso“ parašiusi. Pirmoji knyga—rašytoją išgarsinęs romanas „Aukštųjų Simonių likimas“ pasirodė 1935-ai- siais, kai autorė jau buvo bekopianti į penktą dešimtį.

Eduardo Mieželaičio keliai į poeziją vingiuoja Nemuno pakrantėmis, kurios, kaip pats prisimena, basomis ko- jomis išbraidytos, pasidarė jo dainų ir eilėraščių asimi. Iššitas naktis praleisdavo jįsai prie Kauno sienelinku lauzo, klausydamasis įdo- mniausių pasakojimų apie toli- mus miškus, upes ir ežerus.

Nors pirmąjį eilėraščių poetas parašė būdamas dešimties metų, pirmąją lyrikos knygą išleido Maskvoje, jau karo krikštą gavęs, visus jo bausi- mus savo akimis regėjęs.

Daug įdomių pasakojimų, apie mūsų senesnės kartos rašytojų kelius galima pasi- skaityti, gyvu žodžiu išgirsti. O kaip ateinama į literatūrą šiandien?

Kiekviena aštunta ori- ginaliosios literatūros knyga, kurią išleidžia valstybinė „Vagos“ leidykla, yra debiut- as,—pranešė mums leidyk- los Lietuvos literatūros red- akcijos vedėjas Juozas Stepšys. Tokio prieaugio „kaltininku“ tenka laikyti la- bai gerai sudarytą jaunųjų talentų ugdymo sistemą. Yra specialioji komisija, į kurią įeina prityrę ir jauni rašytojai, kritikai, rašytojų sąjungos konsultantai, leidyklos red- aktoriai. Ji seks visą respu- blikos literatūrinį gyveni- mą—dalyvauja moksleivių ir studentų literatūrinuose va- karuose, nepraleidžia nė vie- nos naujos pavidės jaunimo periodinės spaudos literatū- rinuose puslapiuose, su ge- ranorišku atidumu skaito vi- sa, ką jauni, dar visiškai nežinomi autoriai savo inicia- tyva atsiunčia į leidyklą.

niai—lituanistai, tačiau giles- niu gyvenimo tikrovės paži- nimu, temų įvairovė išsiski- ria kūryba tų žmonių, kurie į literatūrą ateina ir kitų pro- fesijų. Pati įdomiausių šių metų debiutantų knyga yra Valentino Zakausko „Kelio- nė iš miesto A į miestą B“. Šiaulių pedagoginio instituto dėstytojas atkreipė dėmesį jau pirmaisiais savo apskay- mais, išspausdintais periodi- koje, ir buvo pasiūlyta jam sudaryti knygą. Po pirmo- sios knygos pasisekimo auto- rius raginamas ruošti naują prozos rinkinį.

Poezijos debiutantas Gin- tautas Dabišius dirba valsty- biniam Kauno žirgynė, jau- na prozininkė Astrida Pe- traitytė—mokslininkė-psi- chologė, poetė Dalia Dubic- kaitė—dar tik studentė. O tai, kad literatūriniam debiu- tantui nėra jokių amžiaus apri- bojimų, puikiai gali pailius- truoti Linausko šeimos pa- vyzdys. Mokytoja iš Kretin- gos—Bronė Linauskienė sa- vo pirmąjį eilėraščių knygą išleido vos prieš kelis metus beveik kartu su poezijoje de- biutuojančiu savo sūnumi— radiotechnikos specialistu Jonu Linausku.

Vartome pačius pirmi- muosius debiutantų leidi- nius. 1960 metai. Su „pirmo- sios knygos“ rubrika išėina Juditos Vaičiūnaitės, Vlodo Simkaus poezijos knygelės.

1961-ieji: debiutuoja Vytautė Žilinskaitė, Violeta Palčin- skaitė, Robertas Keturakis, 1962-ieji: Jonas Juškaitis, Marcelijus Martinaitis, Algi- mantas Mikuta, 63-ieji: Juo- zas Aputis... Per kelis dešimtmečius iš šių žmonių išaugo talentinga vidurinioji Lietuvos rašytojų karta. Šios pavardės žinomos ne tik kiekvienam Lietuvos gyven- tojui, bet ir kitų respublikų literatūrinei visuomenei. Vida Petruskaitė

Yasir Arafat kreipėsi į keturis pasaulio vadus

Damascus. — Sugrįžęs iš Romos, kur buvo susitikęs su popiežium ir maldavo Italijos vyriausybę, kad ji, Prancūzija ir JAV neatit- rautų savo kariuomenės dalinių iš Beiruto palesti- niečių saugumo sumetimais, PLO vadus Yasir Arafat iš- čia kreipėsi į keturis pasau- liu vadus sustabdyti palesti- niečių civilių skerdynes.

Jis apeliavo į popiežių Joną Paulių, Tarybų Sąjun- gos prez. Brežneva, Prancū- zijos prezidentą Mitterrand- ą ir Jungtinių Tautų gen. sekretorių Javier Perez de Cuellar. Jis ypatingai prie- kaištavo prancūzams, saky- damas, kad „mes patikėjo- me jums savo Palestinos pabėgėlių stovyklas ir jų gy- ventojų saugumą“, o Izraelio kariuomenė tebevykdo nusikaltimus prieš palesti- niečių stovyklose ir už jų.

Damaske Arafatas turėjo pasitarimus su Sirijos presi- dentu, o vėliau buvo susiti- kęs su PLO vadovybe ir nutarė sustiprinti kovą prieš Izraelį visuose frontuose.

Tragiskai mirė Monaco princesė

Monte Carlo. — Amerikie- čiams gerai pažįstama prin- cesė Grace, buvusi philadel- phietė kino žvaigždė Grace Kelly rugsėjo 13 d. vairuo- dama automobilį gavo smeg- nenų smūgį, netekusi kont- rolės, ir su automobiliu nuriedėjo į pakalnę. Su ja kartu važiuavęs jos dukra Stephanie sunkiai sužeista, bet išliko gyva, o princesė Grace, nuvežta į ligoninę, netrukus mirė, nors gydyto- jai visai stengėsi jos gyvy- bę išgelbėti.

Dalyvaudant daugybė už- sienio svečių iš karalių ir prezidentų bei kino žvaigž- džų pasaulio, jos palaikai buvo pašarvoti toje pat St. Nicholas katedroje, kur ji susituokė su Monako princu Rainier ir kur buvo krikštiti visi jų vaikai. Vėliau ji palaidota kriptoje. Liko la- bai palaužtas jos vyras ir dvi dukterys bei sūnus, kur- ris, manoma, netrukus perims valdyti Monaką, nes jo tėvas esąs per daug pri- blokštas ištikusios nelaimės.

Išrinko naują Libano prezidentą

Beirut. —Naujuoju Libano prezidentu išrinktas nese- niai bombos sprogime žuvs- io būsimuoju prezidento Ba- shir Gemayel brolis Amin. Jei pirmasis buvo labiau žinomas kaip krikščionių mi- licijos vadas, šis, sakoma, daug dėmesio kreipė į gerų santykių palaikymą tarp krikščionių ir musulmonų.

Peking. — Kinijos komu- nistų partija savo suvažiavi- me perrinko savo vadovy- bę, daugumoje palikdama senuosius veikėjus, išskyrus tiktaį Hua Guofeng, kurį savo laiku savo įpėdiniu buvo parinkęs Mao Zedong. Hua Guofeng, 61 m. am- žiaus, galio tik Centro Kom- itete, bet jo pavidės nėra nė Politbiure, nė komisijose.

Bern. — Speciali šveicaru policija šturmu puolė Lenki- jos ambasada ir suėmė ke- turis teroristus, kurie buvo užėmę patalpas ir laikė įkai- tais ambasados tarnautojus, reikalaudami, kad Lenkijoje būtų panaikintas karo stovis ir paleisti internuoti tieji Soli- darnosc unijos vadai. Svei- carai juos teis savo teismuo- se.

ATSAKYMAS Į LAIŠKĄ

Mano geras pažįstamas iš New Yorko A. Ažukas neseniai laiške teiravosi, kiek yra teisingi dipukų spaudos teigi- mai, esą šiandien Lietuvoje pernelly paplitęs alkoholio vartojimas. Neturėdamas po ranka statistikos, pasisten- giau susitikti su gydytoju E. Sartavičiumi, kuris ta tema rašo mokslinį darbą.

Šį klausimą, tarp kitko, nagrinėja Vilniuje esantis Epidemiologijos, Mikrobiolo- gijos ir Higienos mokslinio tyrimo institutas, kuriame veikia darbo higienos, maisto higienos, toksikologijos ir ki- ti skyriai.

Taip, socialistinėje ša- lyje,—užrašiau są pokalbį su minėtu gydytoju, kad su jo interviu supažindintčiau ir „Laisvės“ skaitytojus,—dėl alkoholio padaroma trans- porto avarijų, įvyksta skau- džių darbo traumų, alkoholis suardo kai kurias šeimas.

Kodėl vartojami svaigalai? — Kodėl žmonės vartojo svaiginamuosius gėrimus vi- sais istorijos laikotarpiais?— paklausiau.

— Be abejo, siekiant pa- tirti apsvaigimo būseną,—ėmė aiškinti man gydyto- jas.—Senovės romėnai alko- holį laikė dievaikiu Bakcho dovana. Mūsų laikais psi- choanalizės teoretikai at- skeleidė žmogaus prigimties slypinčius įvairius troškim- us, kurie reikalauja būti patenkinti. Vienas iš tokių poreikių—ekstazės būsenos alkis. Kaip kūnui yra reika- lingos poiliso valandos taip psichikai būtinos ekstazės būsenos. Nuobodybės rutina, alinančis sunkus darbas pri- sleigia žmogų, ir jis trokšta pasijusti stiprus, žvalus, ga- lingas. Šitokiomis akimirko- mis jis atsigauna, jam grįžta pasitikėjimas savo jėgomis.

Bet to dar maža—ekstazės būseną patenkina kita labai svarbų prigimties troškima: glaudžiai suartėti su šalia esančiais bendradarbiais. Užtat svaigalai paprastai ge- rikami kolektyviai, grupėmis. Pakelta taurelė su žodžiais „I sveikata!“ suartina gerian- čiuosius lyg koks ritualas. Tai lyg indėniškas paprotys surūkyti taikos pypkę. Alko- holis padeda atverti širdį. Neveltui romėnai sakydavo: „In vino veritas!“ Išgerus dingsta susvetimėjimas, „su- sicementuoja kolektyvas“.

Svaigalų žala

— O kaip su neigiama svaigalų įtaka?—vėl paklau- siau.

— Didžiausia blogybė ta, kad alkoholis yra narkotikas, kad jis turi įpročio galią. Yra gydytojų, kurie teigia, kad jaudrios psichikos asmenys visai negali saikingai vartoti svaigalus: jie arba visai ne- geria, arba tampa alkoholi- kais. Svaigalai dažnai varto- jami vadinamam „sąžinės kirminui“ nuraminti. Užuo- t ištaisius padarytą klaidą, mėginama ją užpilti degtine, ją pamiršti. Taip brenama iš klaidos į klaidą, alkoholis trukdo natūralų dvasinės pu- siausvyros suregulavimo procesa, ima degraduoti ge- riančiojo psichiką.

Be to, ekstazės būsenoje, kai pasijuntama esant stip- riam ir galingam, kada taip sakant esti „jūra ligi kelių“, padaromi nusikaltimai.

Kova prieš svaigalų vartojimą

Atsakymas į mano kla- simą, gydytojas aiškino:

— Istorijos bėgyje žmoni- ja bandė apriboti alkoholio vartojimą įvairiais būdais. Mahometas, kurdamas isla- mo religiją, iš viso uždraudė vartoti vyną, paskelbė tat nuodėme. Jungtinėse Ameri- kos Valstijose, Suomijoje ir kitur buvo įvestas vadinama- sis „sausasis“ įstatymas, bet iš to nieko neišėjo.

Klasinėje visuomenėje dar- bo žmonėms teko kovoti prieš išnaudotojų skatinimą vartoti svaigalus. Iš mūsų literatūros klasikų mes žino- me pasakojimus, kaip prie- šais bažnyčias būdavo karče- mos, kurioms degtinė prista- tydavo dvarų spirito varyl- kos. Kas atsipirdavo religi- niam opijui, to laukė svaiga- lų pagunda karčemoje.

Natūrali ekstazės būseną

— Turint omeny, kad al- koholį vartoti skatina du pagrindiniai prigimties po- reikiai,—kalbėjo toliau gydy- tojas,—reikia ieškoti substi- tūtų arba pakaitalų, kurie juos patenkintų. Iš praktikos žinome, kad revoliucijos ko- votojai buvo persieme atei- ties idealais ir jie degė vidine idėjų liepsna.

Tačiau gyvenimo tikrovė nėra tokia paprasta. Anglia- kasiui, išnirusiam i dienos šviesą, sunku iš karto nusi-

kratyti nuovargį po ilgo vi- bruojančio agregato gaudė- sio, suvokti, kad baltas klest- tintis miestas verda veržliu gyvenimu deka įtempto jo darbo. Prasmėgno triušo dirbiugess yra skirtingas nuo dirbtinės ekstazės.

Gaivinantis meno poveikis

— Teatras, ikūnijantis menu sintezę, didžiai veikia architektūrinė sava erdve ir kilniu veikalų turiniu. Darbo žmogus įsitraukęs į kūrybi- nis saviveiklos užsiėmimus, natūraliai savaime patenkina tuos prigimties poreikius, kurie anksčiau buvo „užgesi- nami“ svaigalų vartojimu. Socialistinė valstybė daro viską, kad sudarytų sąlygas užpildyti laisvalaikį. Turin- čiam tvirtą idėjinį pagrindą asmeniui visai negresia pra- gaištinga romėnų dievaikiu Bakcho dovana, praeityje pražudžiusi nemaža vergiško darbo nualintų žmonių.

S. Povilius 1982. VIII.23

Rudenėjantys eglynai

Jau žąsys nugirgžda per stogus,

Ir samanos tyli minkštai Visus, kurie bėga — pastovūs Atvėstantys eglių miškai.

Tik bitės dar medų renka Nuo saulės, o ką ji sakys? — Jau eglės tamsėja, į dangų Pakeldamos mūsų akis.

Alsuoja žvaigždynai pro rūką, Į liūną nugrimzta diena, Ir spanguolės dega, ir ūkia Kaip traukinys, toldama

Iš atminties, kuliamoji, Kai pelkėse drėgsta šviesa. Tie lapai, kurie geltonuoja — Ant medžių ar jau akyse?

Ir metal, kur lieka kamienuos,

Dar mūsų ar jau kitų? Plaukia per mišką mėnuo, Ką jis pašauks vardu? —

Tave ar kurį nors kitą Pavėlgti į viršų — tenai Nieko neparąšyta, Bet perskaitai: amžinai.

Stasys Jonauskas

KIEKVIENO LAISVIEČIO PAREIGA GAUTI "LAISVET" NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Nervinį imunitetą gerinant

Nuotraukoje: Mokytoja E. Bajorūnaitė, poetas P. Raščius, klubo pirmininkė A. Kiršnauskaitė, docentas N. Indrašius.

Vilniaus valstybinėse į- taigos, įmonėse, kultūros namuose ir kitur veikia klubi- bai pagal žmonių pomėgius. Pasaulėžiniiais klausimais yra „Akiratis“, „Ergo“, ateistiniai—„Ave, vita!“ Istorikai renkasi į „Dau- kanto“ klubą, jaunieji spe- cialistai susibūrę „Juvente“. Vienas iš populiariausių yra Nervinio imuniteto klubas, kuriam vadovauja LTSR nu- sipelnusi mokytoja A. Kir- manauskaitė.

Nervinio imuniteto klubas turi gražias tradicijas, kelti klubo narių gyvenimiškas nuotaikas. Klubo presiden- tas doc. N. Indrašius, pats, arba pasikvietęs kitus gydy- tojus—nervopatologus, na- grinėja žmonių tarpusavio santykius, etiką, estetiką. Sudomino inžinieriaus V. Kapčiūskio pokalbis apie žmogaus bio lauką. Tam tikrais instrumentais parodė kas kokį bio lauką turi. O jis ne vienodas. Vyr. dėstyto- jas V. Šileris nagrinėjo JAV gydytojo R. Mudžio knygą

Filipinų diktatorius lankosi Amerikoje

New York. — Prez. Rea- gano pavaišintas ir pagirtas už „protingą ir moderuotą“ balsą tarptautiniuose foru- muose, Filipinų prez. Mar- cos su žmona Imelda iš Washingtono atvyko į New Yorką ir apsisėjo Waldorf- Astorijoje. Prez. Marcos ly- di jo paties atsivežtų 60 sargybinų ir dar 30 Ameri- kos saugumo agentų, o Imel- da saugo atskiri 30 sargų.

Be sargų, Filipinų presi- dentinė pora į Waldorf-As- toria atsivežė ir apie 800 (!) čemodanų su daiktais, ku- riuos atgabeno net penki sunkvežimiai ir trys furgonai. Spauda rašo, kad nor- maliai Imelda keliauja su pora šimtų čemodanų, jei vyksta trumpesniais laikui, o dabar mat į Ameriką jiedu atvykę net trylikai dienu.

Prez. Marcos vaidina di- delį demokratą ir, prieš at- vykdamas į JAV, pasistengė išleisdinti savo knygą, ku- rioje jis aiškina amerikie- čiams, kodėl Filipinas reikia valdyti geležine ranka. Prieš jam išvykstant, Filipi- nuose buvo suimta daugelis darbo unijų vadų, kaltinamų veikla už „valdžios nuverti- mą“.

Daug kur Washingtono ir New Yorko je pasirodymus piketavo unijų atstovai ir kovotojai už asmens laisves. Su prez. Reaganu Marcos diskutavo politinius, kari- nius ir ekonominius klausi- mus. JAV suinteresuotos savo karinių bazių išlaikymu Filipinuose.

Klubu narys Br. Jaušnikis

ŠVARA IR NUO LIGŲ APSAUGO

Zarnyno užkrečiamosios ligos yra sezoninės. Vasaros mėnesiai, ankstyvas ruduo — tai, galima sakyti, žarnyno infekcijų klestėjimo metas.

Seniau dažnos būdavo vidurių šiltinės, dizenterijos, choleros epidemijos. Nuo jų labiausiai nukentėdavo vaikai. Dabar žarnyno užkrečiamųjų ligų epidemijų beveik nepasitaiko, o jei kartais bėna jų epideminiai protrūkiai, tai serga dešimtys, rečiau šimtai žmonių. Dažniausiai yra pavieniai ir šeimyniniai susirgimai.

Kiekvieną užkrečiamąją ligą sukelia skirtingas mikrobas, prisitaikęs parazituoti kuriam nors žmogaus organui. Mikrobas savo nuodais (vadinamaisiais toksinais) pažeidžia žarnas, sukelia uždegimą, opas, kraujavimą ir sutrikdo šių organų veiklą — virškinimą ir mitybą. Nemaža toksinų patenka į kraują ir apnuodija organizmą. Dėl to ligonis karščiuoja, negaluoja, skundžiasi prastu apetitu ir nemiga.

Anksčiau buvo manoma, kad žmogus infekcine liga suserga tada, kai į organizmą patenka kenksmingų mikrobus. Tačiau gerai pažinusių žmogaus organizmą, nustatius įvairių užkrečiamųjų ligų protrūkių priežastis, paaiškėjo, kad šiais atvejais yra labai svarbu organizmo atsparumas ir patekusių į jį mikrobus ypatybės. Kai organizmas yra atsparus, jis mikrobus sunaikina, ir žmogus nesuserga. Infekcine liga žmogus suserga tada, kai organizmas visomis savo apsauginėmis reakcijomis nepajėgia sunaikinti patekusių į jį mikrobus.

Kokią yra svarbiausios, dažniausiai pasitaikančios žarnyno infekcinės ligos? Tai visų pirma dizenterija, vidurių šiltinė, paratifai, maisto toksinės infekcijos, salmonelozė. Dizenterija, arba „nešvarių rankų liga“, tai ūminė žarnyno liga, kuriai būdinga karščiavimas bei dažnas, skausmingas viduriavimas, neretai kraujai. Šią ligą sukelia lazdelės, vadinamos šigelomis. Pagrindinis infekcijos šaltinis yra sergantis žmogus bei sveiki dizenterijos sukėlėjų nešiotojai. Dažniausiai užkrečiama per nešvarias rankas bei užterštus maisto produktus (pieną, vandenį, daržoves). Infekciją gali platin-

ti ir musės. Serga įvairaus amžiaus žmonės, daugiau tie, kurie nesilaiko asmeninės higienos reikalavimų.

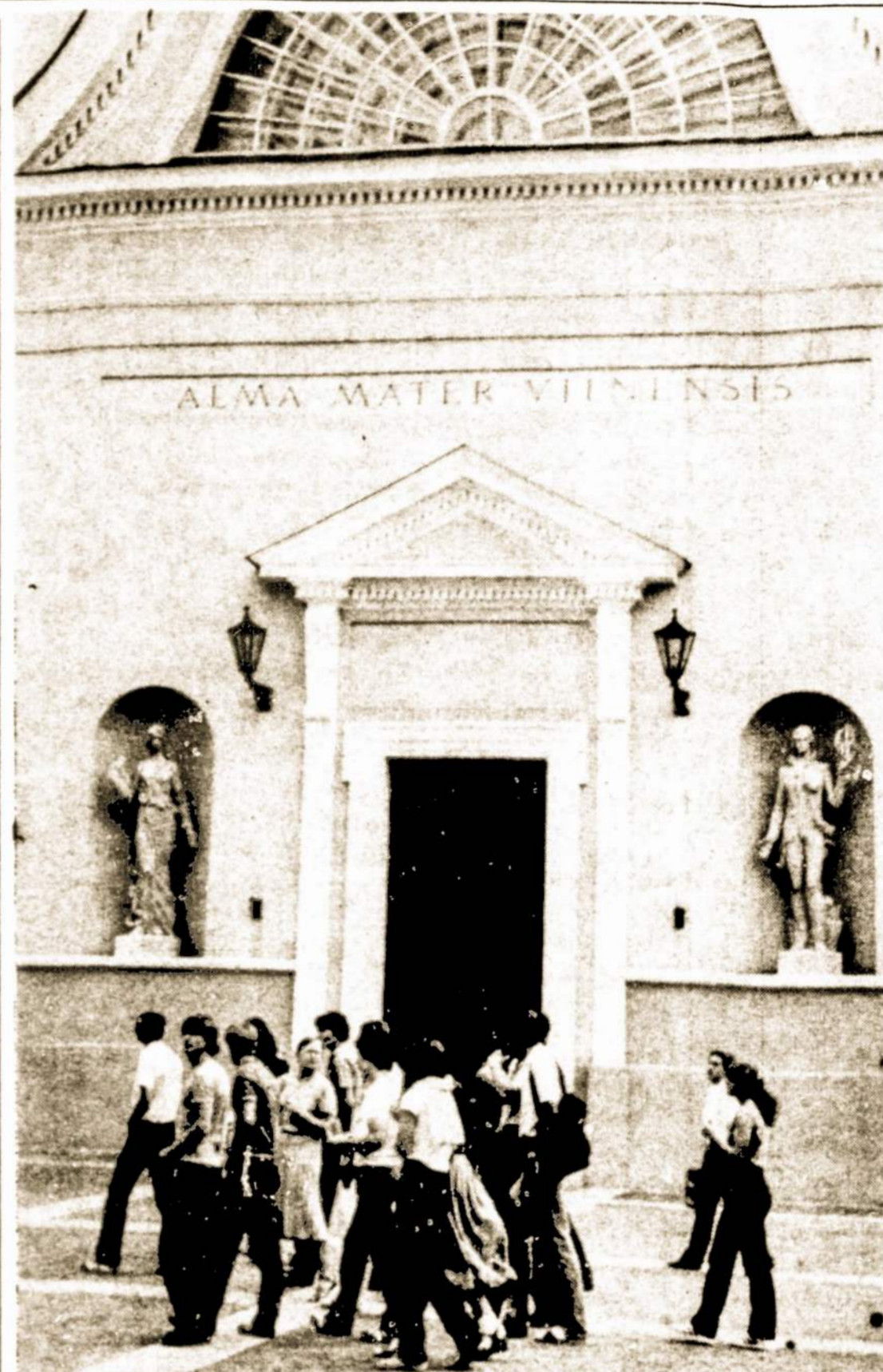
Vidurių šiltinę ir paratifą sukelia skirtingi mikrobai, kurie priklauso gausiai salmonelių grupei. Šios ligos plinta per užterštą vandenį (tupių, ežerų, šaltinių ar sugadinto vandentiekio), daržoves ir vaisius, jeigu jie valgomai neplauti, įvairius maisto produktus, taip pat per nešvarias rankas. Užkrata ant maisto produktų — užneša ir musės. Ligoniai dažniausiai skundžiasi bendru silpnumu, galvos skausmais, nemiga, blogu apetitu, vidurių užkietėjimu. Aštuntą-dešimtą parą atsiranda neryškios rausvos dėmės ant pilvo. Ligonį kamuoja ir aukšta temperatūra. Iš ligoninės tokie ligoniai išleidžiami ne anksčiau kaip praėjus 21 dienai po to, kai nukrinta temperatūra.

Salmonelozė serga dažniausiai maži vaikai, kūdikiai. Kaip ir anksčiau minėtų ligų, taip ir šios pagrindines priežastis yra menkas organizmo atsparumas, asmens higieninių sanitarinių reikalavimų nesilaikymas. Kūdikiai ypač sunkiai serga šia liga, neretai nuo jos net miršta. Todėl tėvai, pasirodžius pirmiesiems ligos požymiams (viduriavimas, apetito stoka, temperatūra), turi nedelsdami kreiptis į gydytoją.

Norint užkirsti kelią dizenterijai, vidurių šiltinei ir kitoms žarnyno infekcinėms ligoms, labai svarbu kuo anksčiau izoliuoti ligonį nuo sveikųjų. Pasirodžius pirmiesiems ligos požymiams, nedelsiant reikia kreiptis į gydytoją. Kol ligonis dar neapžiūrėtas gydytojo ir nepaguldytas į ligoninę, reikia imtis visų priemonių, kad neapsikrėstų kiti šeimos nariai ar kaimynai. Ligonio naudojami indai po kiekvieno valgio turi būti virinami. Baltynius reikia virinti arba purkšti 3 procentų chloralkalių skiediniu. Ligonio aplinkoje esantys daiktai ir žaislai taip pat virinami arba nušiuostomi chloramino skiediniu. Ligonis ir jį slaugantys turi kruopščiai plauti rankas prieš valgį.

Labai svarbu naikinti muses ysisomis turimomis priemonėmis. Asmeninė higiena, kiemų, butų, aplinkos švara apsaugos mus nuo užkrečiamųjų vasaros ligų.

Arvydas STYLS
Gydytojas

Senajame Vilniaus universitete pastatytos dvi naujos skulptūros. Tai Lietuvos TSR valstybinio dailės instituto diplomantų Manto Paulausko ir Alfredo Pajuodžio diplominiai darbai skulptūros "Tarybinis menas" ir "Tarybinis mokslas". Diplomantų darbų vadovas profesorius Napoleonas Petrušis.

A. Sabaliausko nuotrauka

Laukimas

Baigėsi giesmės, čiulbėjimas baigėsi, Nutilo skambėjus sodyba, Mansardos žirgeliai tušti, ir kraigas Be varnėnų stūkso ramybė.

Po medaus mėnesio, kryžšėiančio, linksmo. Inkile prasidėjo laukimas, Laukimas pulsą varžė sutvinkint, Gyvybės stebuklui užgimus.

Laukimas, ilgas, kantrus, didingas, Kupinas pasilpingio vyksmo, Laukimas sunkus, bet viltingas, Tylius, be šauksmo, be riksmo.

Laukimas ne tik inkile, bet ir pirkioj Po vestuvių, skambių, vakarykščių, Kur jauniks nuotakai lopšį nupirko, Laukdamas gyvybės sukryžšėiančiant...

J. S.

BAŽNYČIA KEIČIA RŪBĄ

Bažnyčios veikėjai, apibūdinami šiuolaikinės katalikybės būkle, neretai atvirai vertina ją kaip krizinę. Net tokiose šalyse, kaip Prancūzija, Italija, kurios kadaise buvo katalikybės tvirtovės, tikinčiųjų, ypač iš darbininkų, nutolimas nuo bažnyčios ypač didelis. Popiežius Povilas VI Vatikano spaudoje 1975 metais susirūpinęs rašė, jog daugelis krikščioniškojo mokyimo dorybių dabartiniame jaunimui nustojo būti patrauklios, kalbėjo, kad bažnyčiai labai trūksta tikinčiųjų, kurie būtų atsidaavę katalikybei. Tikintieji vis labiau abejoja katalikybės mokyimo teisingumu.

Minėtiems sunkumams išspręsti buvo suauktas Vatikano II susirinkimas, kurio posėdžiai su pertraukomis tęsėsi nuo 1962 iki 1965 metų. Šio susirinkimo iniciatorius popiežius Jonas XXIII aiškino, jog „pagrindinis visuotinio Bažnyčios susirinkimo tikslas yra pasiekinti katalikų tikėjimo vystymąsi, atnaujinti krikščioniška tikinčiųjų gyvenimą, pritaikyti Bažnyčios mokyimą mūsų laikų sąlygoms“.

Kaip žinoma, ankstesnis Vatikano požiūris į socialines problemas atvirai gynė kapitalizmą, imperializmą, laimino grobiškąsias karus, teisingo klasinę nelygybę, plūdo ir smerkė socializmą, proletariato kovą prieš išnaudojimą. Dabar bažnyčia jau negali atvirai ginti kapitalizmo ir imperializmo, kuriais nusivyle pasaulio darbo žmonės.

Vienas ryžtingesnių Vatikano žingsnių, padarytų užėjus popiežiaus sostai Jonui XXIII, — perėjimas prie taikos gynimo politikos. Mūsų partijos, valstybės vadovai ne kartą teigiamai vertino Vatikano veikėjų pastangas išaugoti taiką Zemeje.

Metus paviršutiniška žvilgsni į dabartinę katalikybės socialinį mokyimą, atrodytų, kad jame padaryta ir kitų esminių pakeitimų.

Antai Jono XXIII bei Popiežius VI enciklikose pritariama darbininkų kovai už darbo dienos sutrumpinimą, pasisakoma už būtinumą ekonomiskai aprūpinti darbininkus, jų šeimas ligos ar nelaimingų atsitikimų atvejais.

Vatikano II susirinkimo

priimtoje pastoralinėje konstitucijoje „Apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje“ rašoma, jog „visi turi turėti pakankamai poilsio ir laisvo laiko, kad galėtų skirti dėmesio šeimoms, kultūriniam, visuomeniniam ir religiniam gyvenimui“.

Siekdama suartėti su tarptautinių darbininkų judėjimu, popiežius visame katalikiškame pasaulyje įvedė ir naują — šv. Juzepo darbininko, paskelbto visų darbininkų šventuoju globėju, — šventę, kuri pagal liturginį kalendorių švenčiama gegužės 1-ąją dieną. Šiek tiek pėitvarkomas ir bažnyčios požiūris į privatinę nuosavybę. Minetoje pastoralinėje konstitucijoje kalbama apie tai, kad žemės turitai yra skirti visiems žmonėms, ir jais žmonės privalo naudotis remdamiesi teisingumo principais.

Išgilinus į šiuos pakeitimus, nesunku pastebėti, kad jie nėra esminiai, nes išgyvendinami neįsėinant iš buržuazinio reformizmo rėmų. Būtent tai atsispindi ir dabartinio popiežiaus Jono Pavolo II enciklikoje, kurioje faktiškai pasisakoma už reformas, sušvelninančias kapitalistines visuomenes prieštaravimus. Ir dabartiniame socialiniame bažnyčios mokyime nekeliama klausimas apie gamybos priemonių privatinės nuosavybės panaikinimą.

Priešingai, pastoralinėje konstitucijoje „Apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje“ teigiama, kad privatinė nuosavybė yra būtina asmenybės ir šeimos nepriklausomumui užtikrinti. Dage- liu atvejų darbininkai raginami nusileisti darbdaviams, siūloma laikiai bendradarbiauti, o ne kovoti. Neatsitiktinai Vatikanas, paskelbęs 1975 metus „šventaisiais“, aiškino, kad jie turi būti ir susitaikymo tarp klasių metai.

Nemaža pakeitimų padaryta liturginėse apeigose. Vienas jų — mišių reforma. Vatikano II susirinkimas, siekdamas, kad tikintieji aktyviau dalyvautų apeigose, priėmė nutarimą, rekomenduojanti atlikti jas nacionalinėmis kalbomis. Po Vatikano II susirinkimo ir mišių respublikoje išleista me „Romos katalikų apeigų Lietuvos vyskupijoms“ vietoj lotyniškų giesmių,

bažnyčios choro giedamų įvairiose mišių dalyse, parinktos atitinkamos giesmės lietuvių kalba.

Sušvelninti bažnyčios reikalavimai dėl pasninko. Jei anksčiau komunią galedavo priimti tik tikintieji, kurie atliko išpažintį ir pasninkavo nuo vidurnakčio, dabar leidžiama komunią priimti praėjus bent valandai po valgymo.

Sumoderninti kai kurie poteriai, pašalinant ir pakeliant pasenusias, nesuprantamas, neatitinkančias šių dienų lygio ar net prieštaraujančias oficialiam bažnyčios mokymui vietas. Pakeisti pavzdžiūti, mažiems ir jauniems tikintiesiems sunkiai suprantami maldos „Sveika, Marija“ žodžiai „ir pagirtas tavo įsčiaus valsius Jėzus“. Jų vietoj dabar sakoma „ir pagirtas tavo sūnus Jėzus“.

Pertvarkyta ir malda „Tėve mūsų“. Anksčiau tikintieji maldos pabaigoje sakydavo: „ir nevesk mus į pagundą, bet gelbek mus nuo pikto...“. „Seitų, kad žmogų gundo ne tik šėtonas, bet ir dievas. Todėl ir ši maldos vieta dabar skamba taip: „ir neleisk mūsų gundyti...“. Iš krikšto apeigų pašalinti kai kurie atpiginėsiški, su magija susiję veiksmai.

Pakeistas taip pat „paskutinio patepimo“ sakramento pavadinimas. Siekiami suteikti ligoninui optimizmo, bažnyčios tėvai pavadino jį „ligonio patepimu“. Pakeista, modernizuota ir daugelis bažnyčios mokyimo teiginių.

Visų šių pakeitimų tikslas vienas: priartinti bažnyčios apeigas ir mokymą prie dabartinio gyvenimo, padaryti juos patrauklesnius, priltinesnius šiuolaikiniams tikintiesiems.

Taigi bažnyčios veikėjai deda iš tikrųjų daug pastangų religijos krizei pašalinti. Bet tos pastangos — bergėdiškos, nes jokia religija negali atsilaikyti prieš pergalingą mokslo žinių, kultūros, pažangos plitimą.

Doc. R. SKAISGIRIS

SKATINK SAVO ARTIMUOSIUS PRENUMERUOTI "LAISVĖ"

SKRIEJA „SOJUZ T-7“ Įgulos sudėtyje — moteris kosmonautė

TASS-o PRANEŠIMAS

Sutinkamai su kosminės erdvės tyrimo programa 1982 m. rugpjūčio 19 d. 21 val. 12 min. Maskvos laiku Tarybų Sąjungoje paleistas kosminis laivas „Sojuz T-7“.

Kosminį laivą pilotuoja įgula: laivo vadas dukart Tarybų Sąjungos Didvyris, TSRS lakūnas kosmonautas pulkininkas Leonidas Popovas, bordininkus technikos mokslų kandidatas Aleksandras Serebrovas ir kosmonautė tyrėja Svetlana Savickaja.

Skridimo programoje numatyta sujungti laivą „Sojuz T-7“ su orbitiniu kompleksu „Sallut-7“ — „Sojuz T-5“. Laivo įgula — draugai Popovas, Serebrovas ir Savickaja vykdys mokslinių-techninių ir medicininių-biologinių tyrimų bei eksperimentų programą kartu su kosmonautais Berezovumi ir Lebedevu, dirbančiais komplekse nuo 1982 m. gegužės 14 d.

Pranešimas iš orbitos ir medicininės kontrolės duomenimis, kilimo laikotarpį ir perėjimą į nesvarumo būklę Leonidas Popovas, Aleksandras Serebrovas ir Svetlana Savickaja pakėlė normaliai ir jaučiasi gerai. Kosminio laivo įgula pradėjo vykdyti numatytą programą.

SKRIDIMO VALDYMO CENTRAS, VIII. 20. (TASS-ELTA). Iki 12 valandos Maskvos laiku kosminis laivas „Sojuz T-7“ dešimt kartų apsisuko aplink Žemę. Leonido Popovo, Aleksandro Serebrovo ir Svetlanos Savickajos darbo diena prasidėjo vidurdienį.

Per radijo ryšių seansus kosmonautai pranešė valdymo centrui, kad jie pagal numatytą programą ruošia laivą „Sojuz T-7“ suartinti su orbitiniu kompleksu „Sallut-7“ — „Sojuz T-5“.

Atlikus pakoregavimą laivo „Sojuz T-7“ skridimo trajektorijos parametrai yra tokie: — didžiausias anotolis nuo Žemės paviršiaus — 280 kilometrų; — mažiausias nuotolis nuo Žemės paviršiaus — 228 kilometrų; — apsisukimo periodas — 89,5 minutės; — orbitos inklinacija — 51,6 laipsnio.

Kosmonautai Anatolijus Berezovovas ir Valentinas Lebedevas orbitiniame komplekse „Sallut-7“ — „Sojuz T-5“ ruošiasi susijungimui su laivu „Sojuz T-7“.

Abu kosminiai aparatai skrieja pagal numatytą programą. Draugų Savickajos, Popovo, Serebrovo, Berezovojaus ir Lebedevo savilauta gera.

Vien tik auksas valdo mus!

„Vien tik auksas valdo mus! Aukso godulys aršus!“ — Scenoje Mefisto balsas gaudė, šaukė... „Aukso geidžiantis žmogus Darosi žiaurus, plėšrus.“ — Salėje melodija vilnijo, plaukė...

„Kara! amžiais buvo, bus! Prigimtim žmogus aršus!“ — Siandien turčiai šūkauja. Mefistais pasivertę. Siusti mirčiai beturčius, Ne šimtus — milijonus Jiems atrodo įdomu, smagu ir verta.

Ak, kada įstengs žmogus Čiaupt užtiapti šiuos balsus, Kad jie eterio bangom siaubingai neaidėtų, Ir pasiekti, kad visus Gąsdintų karas baisus, Kad žudynėmis visi, visi pasibaisėtų! Slykštėtų!

Žinom, kad taurius jausmus Slepia savyje žmogus, Kad jis liausis pagaliau krauju pasaulį teršti, Kad nuo smurto taps švarus, Nugalės, įveiks karus Ir išsivaduos iš neapykantos ir keršto!

Ir tik scenoje kraupus Kipšas mums primins laikus — Visavaldančiojo aukso šiuropiają epochą, Kai pro ašaras, kraujas, Žuvusių milijonus Žygdarbiais žmogus į ateitį didingą kopė.

J. M.

KA

Prasidėjo

Visi būsite bėję, kad sember pirm dėjo „Laisvė“ darbu laikas čiams išsijudė nių mirčių sčius mažėja, jėgumas men jinkai iš s. didesnės ko sentkite nera jinti prenum išgalė parem dą.

Pasiekė

Malvina Ka gyveno ir an Lietuvoje mir brolis — Viktor Jai šie metai į anksčiau pala ma vyrą, kur sunkiai sirgo, užuojaut!

Lig

Jeannie Ren Memorial ligo veno abiejų ko Julius Aniol Spaičienės Zė pergyveno la dies prieuolį. Abiem ligo greit pasveikt

Atvyko

Pas Juozą ir vičius svečiav seserė su vyri Amerikos Vals Gordie Simc trionėris anū žmona, atosto lankė savo tel jos šeima ir J. A. Vjose, o namus, sustoj aplankyti dėdė Petronį. Džiau mial prasidėjo

Atžymėjo dvi

Draugai Cha Juškai, savo g mų draugų tar giškai ir vaiši savo vedybinio kakti; taipgi r puolė ir Alice tai Charles jai prizą. Atšventi ni. Abu jubi apdovanoti.

Abu jubiljar nomi, kaip laf darbštūs ir pas čiai. Alice, ka leido, visur ir patarnaudavo i dais paremdav niniuose reikal suomeniniuose pat labai pasla neatsisako pay remti pažangau

Abu jubiljar

Abu jubiljar nomi, kaip laf darbštūs ir pas čiai. Alice, ka leido, visur ir patarnaudavo i dais paremdav niniuose reikal suomeniniuose pat labai pasla neatsisako pay remti pažangau

Abu jubiljar

Abu jubiljar nomi, kaip laf darbštūs ir pas čiai. Alice, ka leido, visur ir patarnaudavo i dais paremdav niniuose reikal suomeniniuose pat labai pasla neatsisako pay remti pažangau

Abu jubiljar

Abu jubiljar nomi, kaip laf darbštūs ir pas čiai. Alice, ka leido, visur ir patarnaudavo i dais paremdav niniuose reikal suomeniniuose pat labai pasla neatsisako pay remti pažangau

Abu jubiljar

Abu jubiljar nomi, kaip laf darbštūs ir pas čiai. Alice, ka leido, visur ir patarnaudavo i dais paremdav niniuose reikal suomeniniuose pat labai pasla neatsisako pay remti pažangau

Abu jubiljar

KANADOS ŽINIOS

Montreal, Quebec

Prasidėjo "Laisvės" vėjus

Visi būsite spaudoje pastebėję, kad su rugsėjo-Septembėr pirmą dieną prasidėjo "Laisvės" vėjus. Siam darbai laikas ir montrealiečiams išsijudinti. Del nuolatinų mirčių skaitytų skaičius mažėja, o vajininkų pajėgumas menkėja. Todėl vajininkai iš skaitytų prašo didesnės kooperacijos-pasistenkite neraginami atsinaujinti prenermatas ir pagal išgalę paremti finansinį fondą.

Pasiekė liūdna žinia

Malvina Karalevičienė pergyveno ir antrą smūgį—T. Lietuvoje mirė jos paskutinis brolis—Viktoras Mezinskas. Jai šie metai labai liūdni, nes anksčiau palaidojo savo mylimą vyrą, kuris labai ilgai ir sunkiai sirgo. Malvina gili užuojauta!

Ligoniai

Jeannie Remeikis, Readdy Memorial ligoninėje, pergyveno abiejų kojų operaciją. Julius Aniolauskas (Sofijos Spaičienės Zentas) neseniai pergyveno labai sunkų širdies priepuolį. Abiem ligoniams linkiu greit pasveikti.

Atvyko išvyko

Pas Juozą ir Elžę Urbanavičius svečiavosi Juozo pusėsėrė su vyru iš Jungtinių Amerikos Valstijų.

Gordie Simonėlis (S. Petronienės anūkelis) su savo žmona, atostogų laiku, apilankė savo tetą J. Novlen, jos šeimą ir kitus gimines J. A. Vjose, o grįždamas į namus, sustojo London, Ont. aplankyti dėdę ir jo šeimą B. Petronį. Džiaugiamas, kad idomia praleido atostogas.

Atžymėjo dvejais sukaktis Draugai Charles ir Alice Juska, savo giminių ir artimų draugų tarpe, labai draugiškai ir vaišingai atžymėjo savo vedybinio gyvenimo sukaktį; taipgi tuo laiku su puolė ir Alice gimtadienis, tai Charles jai suruošė surprizą. Atšventė ir gimtadienį. Abu jubilijantai buvo apdovanoti.

Abu jubilijantai plačiai žinomi, kaip labai draugiški, darbštūs ir paslaugūs tautiečiai. Alice, kai jai sveikata leido, visur ir visiems daug patarnaudavo ir įvairiais būdais paremdavo,—tiek asmeniuose reikaluose tiek visuomeniniuose. Charles taip pat labai paslaugus ir niekad neatsisako pagelbėti ir paremti pažangaus judėjimo.

SUVENYRAI IR JŲ REIKSMĖ

Iš Londono, Romos, Egipto, Madrido, Iš Meksikos, Kubos, Niujorko, Floridos Draugai suvenyrų krūvas prigabeno: Visokių daiktelių pripirko, privilkio—Storalūpę statulėlę Afrikos meno, Romulą su Remu, žindančius vilke, Smailą kaip yla Eifelio bokštą, Nuoga berniukštį su švirktu kaip kad pokštą...

Suvenyrais visos lentynos apkrautos, Kiekvienas iš draugo mieliausio vis gautas, Kambarys—ne svetainė, o salė muziejiaus Su dešimtimis įvairių keistų eksponatų, Kiekvienas su kelione įsimintina siejas, Ir jų vis daugėja metai iš metų,— Draugas įsiseisų, jei išmestum relikviją šventą, Su meile iš pasaulio krašto gabenta.

Bet brangiausias man atvirukų albumas, Kuriamė atsispindi žemynų gražumas. Kada pažvelgiu vienas juos atsivertęs, Prieš akis iškyla gražiausi kampeliai planetos, Su draugais po juos pakeliauju kas kartas, Po kalnus aukščiausias, po klionius gėlėtus, Ir jaučiuosi laimingas, atgal vėl sugrižęs, Suvenyrų muziejų užrakint pasiryžęs.

J. Junevičius

Abiem linkiu dar daug daug saulėtų dienų!

Susituokė

Rugpjūčio 28 d. susituokė Arvydas Krikščionaitis su angli tautybės mergina. Vestuvės buvo didelės. Dalyvavo įvairių tautų svečių. Kur jaunieji praleis medaus mėnesį, neteko sužinoti.

Netekome tautiečio

Rugsėjo 1 d., staiga mirė Petras Januška, sulaukęs 84 metų amžiaus. Paliko žmoną ir dvi dukras, o T. Lietuvoje du brolius ir vieną sesutę; taipgi artimus žmonos gimnaitčius Jungtinėse Amerikos valstijose, kurie dalyvavo šermyse. Velionis kilęs nuo Simonų.

Sermyse ir laidotuvsė dalyvavo daug žmonių. Po laidotuvių dalyviai buvo pakviesti pusryčiams.

Seimai ir artimiesiems gili užuojauta, o velionui amžina ramybė.

Ligoniai

E. Daugėlienė jau labai seniai serga. Ji anksčiau pergyveno didelę operaciją, dabar seniai pergyveno ir antrą. Sako, kad po antros operacijos, jos sveikata gerėja.

K. Keršienė seniai pergyveno didelę, skaudžią kojos operaciją, šiuo laiku ir vėl pradėjo skystis skausmais kojoje. Randasi St. Agathe ligoninėje. A. Keršys ir jų sūnus Stasys abu palieisti širdies sušlubavimu.

Kenny Greibus, kuris darbuojasi Calgary, šiuo laiku svečiuojasi Montrealy. Jis irgi ištiktas nelaimės—tai skaudžiai užsigavęs koją.

Jonas Vilkėlis medžio šakos buvo smarkiai pritrenktas ir labai užsigavo dešinę ranką. Reikėjo kreiptis į ligoninę, kurią ir dabar dar lanko.

Ligoniams linkiu greit pasveikti.

Montrealiečiai amerikiečių vestuvėse

"Labor Day" savaitgalyje, didelė grupė montrealiečių vyko į Jungtines Amerikos Valstijas į Harry ir Nelles Mitkų dukters vestuves, kurios įvyko rugsėjo 5 d.

Jaunosios motina, buvusi montrealietė—Nellie Kielaitė. Tai jos čia plati giminė ir gausus būrys buvusių draugų—jų dalyvavo vestuvėse, kurios visus nepaprastai sužavėjo ir liks ilgam prisiminimui. Sako, buvo nepaprastos gražios vestuvės.

Vėliausia iš Lietuvos

Pasvalyje ir Rokiškyje veikia specializuotos sūrinės, aprūpinotos pačiais moderniausiais įrengimais. Per septynis šiuo metų mėnesius Rokiškyje pagaminta 1880 tonų sūrų. Pasvalyje—beveik 1500.

Nuotraukoje: Rokiškio sūrų gamykla—moderniausia respublikoje. A. Dilio nuotrauka

Auga ir gražėja šiaurės Lietuvos miestas Šiauliai. Jo centras pasipuosė naujais dekoratyviniais darbais. Štai neseniai visiškai pasikeitė vaistinė "Valerijonas" Vilniaus gatvėje. Stilizuoti vaistažolių motyvai ir įvairūs užrašai namo sienose ne tik informuoja, bet ir linksmai nuteikia. Nuotraukoje: Vaistinė "Valerijonas". A. Dilio nuotrauka

Daugiausia linų Lietuvoje auginama Pakruojo rajono "Naujo ūkio" kolūkių žemdirbiai. Kasmet ši kultūra ūkiui duoda pusę milijono rublių pajamų. Gerai užderėjo linai ir šiais metais. Iš hektaro gaunama 7 cnt. pluošto ir 6 cnt sėmenų. Nuotraukoje: Linarė "Naujo ūkio" kolūkyje. A. Dilio nuotrauka

Ant vaizdingo Kauno marių kranto Viršužiglyje iškilo Kauno "Centrolito" gamyklos pusantro šimto vietų sanatorija-profilaktoriumas. Čia šiais metais pailsės ir pasigydydys per pusantro tūkstančio gamyklos dirbančiųjų. Jų paslaugoms—šiuolaikiniai medicinos kabinetai, įvairios vonios bei procedūros. Šalia profilaktoriumo Kauno marių pakrantėje įsikūrusioje vandens sporto bazėje dirbančiųjų aktyviam poilsiui skirti kateriai, jachtos, vandens slidės. Nuotraukoje: Gamyklos kateriais saugu keliauti Kauno mariomis. K. Jurelės nuotrauka

Alytaus rajono "Dainavos" kolūkyje sukryžstė vaikai naujame vaikų lopšelyje-darželyje. Čia didžiulė vaikų žaidimų salė, erdvūs miegamieji ir valgomieji kambariai. Mažiesiems čia įrengtas plaukymo baseinas. Nuotraukoje: Naujasis Alytaus rajono "Dainavos" kolūkių vaikų lopšelis-darželis. A. Sabaliausko nuotrauka

Kinijos komunistų partijos XII suvažiavime

Iš Vilniaus "Tiesos"

PEKINAS, IX. 8. (TASS-ELTA). Agentūra Sinhua išplatino pranešimą apie Kinijos KP CK pirminio pavaduotojo Den Siaopino kalbą pradedant KKP XII suvažiavimą. Šis suvažiavimas, pabrėžė jis, yra svarbiausias forumas po partijos VII suvažiavimo. Den Siaopinas suformulavo tris pagrindinius uždavinius, iškilusius kinų tautai dešimtajame dešimtmetyje: „socialistinio modernizavimo intensyviniimas, kova už tėvynės suvienijimą, įskaitant Taiwanį, kova prieš hegemonizmą, už taikos visame pasaulyje išsaugojimą“. Visų šių uždavinių pagrindas, pažymėjo jis, yra ekonominė veikla, nes ji „yra bazė sprendžiant Kinijos užsienio ir vidaus problemas“.

Kinijos komunistų partijos CK atskaitinį pranešimą XII suvažiavime padarė Kinijos KP CK pirmininkas Hu Jaobanas. Agentūros Sinhua perduotame pranešime išdėstymė pastarieji metai apibūdinami kaip „persilaužimo“ metai Kinijos komunistų partijai. Šis „persilaužimas“ siejamas su Czian Cin „kontrevoliucinės grupuotės“ sutriuškinimu 1976 metų spalio mėnesį ir partijos CK III plenumo 1978 metų gruodžio mėnesį. Kaip žinoma, šiame plenumo buvo priimta Den Siaopino linija Kinijos komunistų partijos vidaus ir tarptautinės politikos srityje.

Per tuos metus, pasakė pranešėjas, buvo „sudaužytos sunkios ilgametės dogmatizmo ir asmenybės kulto grandinės ideologijos srityje“, padarytas galias „ilgal trukusiai socialistinė „sumaiščių“, „sureguliuota, sutvarkyta ir sustiprinta visų partijų partinė ir valstybinė vadovaujanti sudėtis“, imta šalinti kairuoliškas klaidas ekonominiam darbe“.

„Šiuo metu, — pareiškė Hu Jaobanas, — mūsų liaudies tautos įveikė sunkiausias savo laikotarpį ir išėjo į nenukrypstanto ir sveiko vystymosi kelią“. Buvo padėta daug pastangų, pasakė jis, kuriant modernizuotą reguliariąją armiją. „Mūsų nuėitas kelias, — pasakė pranešėjas, — anaipol nebuvo lygus. Vidus sumaištis per dešimt metų padarė nepaprastai gilių žaizdų partijai ir šaliai. „Kultūrinės revoliucijos“ laikotarpio ir dar ankstesnio laikotarpio kairuoliškų klaidų įtaka labai gili ir plati. Tai šiuo laikotarpiu padaryta labai daug žalos“.

KKP CK sakoma pranešime „išanalizavo ir kritikavo ilgametės kairuoliškas klaidas“, taip pat „Mao Czeduno klaidas, padarytas paskutiniuosiuose gyvenimo metais“, atkūrė „tikrą Mao Czeduno

idėjų vaizdą“ ir nustatė „Mao Czeduno vietą istorijoje“. Sistemingai buvo nuvainikuojama „kultūrinės revoliucijos“ metu iškelta klaidinga teorija apie „revoliucijos tęsimą esant proletariato diktatūrai“. Pažymėjęs, jog Kinijoje yra priekiškių elementų, mėginančių pakirsti socialistinius principus, Hu Jaobanas pasakė, kad „likvidavus išnaudotojų klasę, dauguma prieštaravimų Kinijos visuomenėje nebūtorejo klasinės kovos pobūdžio ir dėl to klasių kova liovėsi buvusi pagrindiniu prieštaravimu visuomenės gyvenime“.

Didelė atskaitinio pranešimo dalis skirta ekonomikos klausimams. Po III plenumo, pasakė pranešėjas, Kinijos KP CK pirmiausia emėsi „šalinti kairuoliškas klaidas, kurių daug metų būta vadovaujant žemes ūkiui“. Buvo šalinamos disproporcijos tarp lengvosios ir sunkiosios pramonės, pakeistas santykis tarp kaupimo ir vartojimo; sumažinta pernelyg didelė kapitalinė statyba. Jis pareiškė, jog „pagrindinis socialistinės gamybos ir statybos tikslas — nuolat tenkinti didėjančius liaudies materialinius ir kultūrinius poreikius“.

Kalbėdamas apie KLR ekonomikos vystymo perspektyvas, KKP CK pirmininkas pareiškė, jog „per artimiausius dvidešimt metų Kinijoje des daug pastangų, kad metinė šalies pramonės ir žemės ūkio produkcijos gamyba padidintų 4 kartus“. „Pasiekusi šį tikslą, pasakė Hu Jaobanas, — mūsų šalis iškops į pirmąsias pasaulio šalių gretas nacionalinių pajamų apimti ir svarbiausių rūšių pramonės ir žemės ūkio produkcijos bendrąją gamybą. Materialinis ir kultūrinis liaudies gyvenimo lygis pasiekis vidutinį pasaulinį lygį. Šalies ekonomine ir gyvenimine galia smarkiai padides palyginti su dabartiniu lygiu“.

Pranešėjo vertinimu, ryšių su užsieniu plėtojimas ir techninių bei ekonominių mainų su užsienio šalimis plėtimas remiantis lygybe ir savitarpio nauda yra tvirtas Kinijos strateginis kursas. Reikia, pažymėjo jis, kaip galima daugiau įtraukti statybos reikalams to užsienio kapitalo, kurį galima įtraukti. Kartu Hu Jaobanas pareiškė, jog reikia „saugotis demoralizuojančios buržuazinės ideologijos įtakos ir užkirsti jai kelią, stoti prieš visokį keliaklūpsčių viskam, kas užsienietiška“.

Kalbėdamas apie peržiūrėtų Kinijos komunistų partijos istatų projektą, pateiktą svarstyti partijos XII suvažiavimui, Hu Jaobanas pa-

reiškė, kad juose „yra daug kardinalių pakitimų“, „pašalintos kairuoliškos klaidos“.

Partijos nariams ir partiniams darbuotojams, kaip pabrėžė Hu Jaobanas, „keičiami griežtesni ideologiniai, politiniai ir organizaciniai reikalavimai“ palyginti su visais ankstesniais KKP istatais. Naujų istatų projektą, pažymėjo pranešėjas, sakoma, kad „partija draudžia visų formų asmenybės kultū“. Pagal naujus istatus Kinijos komunistų partijoje panaikinamas KKP CK pirminio postas, o bus „tik KKP CK generalinis sekretorius“.

Apibūdindamas dabartinę padėtį Kinijos komunistų partijoje, Hu Jaobanas pripažino, jog dar „nelikviduota audringų dešimt metų vykusių vidaus sukurtimų pražištinga įtaka“, kad „naujomis sąlygomis kiek padidėjo demoralizuojanti išnaudotojų klasės ideologijos įtaka“. Iškeltas uždavinys „ištaisyti partijos darbo stilių“, numatyta „stiprinti vadovaujančius organus“, taip pat „perregistruoti visus partijos narius“. Po šio perregistravimo „tie, kurie nepertiktis narystės partioje reikalavimų, bus pašalinti iš partijos arba paprašyti iš jos išstoti“.

Pranešimo užsienio politikos skyriui KKP CK pirmininkas pareiškė, kad Kinija „laikysis nepriklausomo užsienio politikos kursu“. Jis neneigė, kad „Kinijos ir Tarybų Sąjungos santykiai gali pakrypti normalizavimo linkme“.

Kaio pareiškė pranešėjas, „Kinija pastebėjo, jog Tarybų Sąjungos vadovai ne kartą pareiškė norą gerinti santykius su Kinija“, kartu pažymėdamas, kad „svarbu ne žodžiai, o darbai“.

Pranešėjas daug vietos skyrė pagrįsti tezę, kad Kinija savo tarptautinėje politikoje „nėsieikia hegemonijos“, yra „ištikima visuotinės taikos užtikrinimo ir gynyimo idealams“.

Pranešime pareikšta viltis, kad toliau bus vystomi ir plečiami Kinijos—Japonijos ir Kinijos—Amerikos santykiai. Pažymėta, jog KLR santykiai su JAV „stendo“ Amerikos politinė pažiūra ir Taiwanį „kaio ir nepriklausomą valstybinį darinį“.

Pabrėžiamas Kinijos „likimo bendrumas“ su „trečiojo pasaulio“ šalimis, deklaruojamas pasirengimas kartu su jomis „ryžtingai kovoti prieš imperializmą, hegemonizmą ir kolonializmą“.

Agentūra Sinhua pranešė, kad rugsėjo 6 d. suvažiavimas priėmė naujus Kinijos komunistų partijos istatus.

■ ATSTUMAS IKI MŪŠŲ GALAKTIKOS CENTRO

Koks atstumas nuo Saulės iki dujų ir dulkių ūkų užstojamo mūsų Galaktikos centro? Jau daug metų astronomai manė, šį atstumą esant 10 kiloparsekų. Dabar vis dažniau tuo abejojama. Brazilų astronomas R. Kuiroda, firdamas neutralaus vandenilio sričių, keršty 0 ir B spektrometru, išvagyždžių jonizuoto vandenilio sričių judėjimą, rado, kad Galaktikos centras nutolęs nuo mūsų per 8,5 kiloparseko. Skaičiavimų paklaida yra 0,7 kiloparseko. Šis dydis patvirtina neseniai olandų astronomų J. Orto ir M. Planto gautą rezultatą — 8,7 kiloparseko.

Marsio palydovai Fobos ir Deimos pažūrėti labai skirtingi. Fobo (viršuje) skersmuo — 24 km, apsisukimo periodas — 7,6 val., orbitos aukštis — 6000 kilometrų. Fobo ruožtaukoje matomi ryškūs krateriai, daugybė kitų detalių. Deimo (apačioje) skersmuo dvigubai mažesnis, orbita nutolusi nuo Marsio per 24 tūkst. km, o apsisukimo periodas 1,3 paros. Jo paviršiaus detalės labai neryškios, kontrastai švelnūs, atrodo, lyg fotoaparatorė būtų buvusi nepakankamai sufokusuota. Mokslininkai dar negali pasikinti šio skilummo.

Tartu universiteto sukaktis

TALINAS (TASS-ELTA). Čia įvyko iškilminga Estijos TSR Mokslių Akademijos sesija, skirta Tartu valstybinio universiteto 350-osioms metinėms. Tarsi į susitikimą su jaunyste ėjo į posedžių salę akademikai, profesoriai. Daugumai Estijos mokslininkų universitetas Tartu mieste yra pirmoji pakopa kelyje į mokslią.

Sesiją pradėjo Estijos TSR Mokslių Akademijos prezidentas K. Rebanė. Jis pažymėjo, kad universiteto auditorijos mena garsiuosius fizikus E. Lencą, M. Jakobį, gamtintinką K. Berą, Pulkovo observatorijos įsteigėją V. Struvę, chirurgus N. Pirogovą ir N. Burdenką, „Gyvos didžiarių kalbos aiškinamojo žodyno“ sudarytoją V. Dalį ir kitus garsius mokslininkus. Tarp universiteto auklėtinų — jaunesnysis V. Lenino brolis Dmitrijus Ulianovas.

Didelę įtaką Pabaltijo ir Šiaurės Europos mokslo ir kultūros vystymui turėjo seniausios Estijoje mokyklos mokslininkų darbai. Tarp šių mokslininkų — Olafas Vereijus — archeologijos pradininkas Svedijoje, Johanas

Gešelijus — valstiečių mokyklų steigėjas Suomijoje, poetas ir dramaturgas Isakas Berkas — vienas iš Svedijos teatro kūrėjų. Glaudus Tartu universiteto ir Peterburgo Mokslių Akademijos ryšys praturtino pasaulį įžymiais geologijos, chemijos, fiziologijos atradimais. Tartu pagristai vadinamas šiuolaikinės farmakologijos lopšiu.

Atidengta memorialinė lenta

VILNIUS, IX. 10. (ELTA). Šiandien prie namo Karių kapų gatvėje Nr. 7, kuriame ilgus metus gyveno žinomas tarybinis fizikas teoretikas Lietuvos TSR Mokslių Akademijos akademikas, Lietuvos TSR nusipelnęs mokslo veikėjas profesorius Adolfas Jucys, atidengta memorialinė lenta.

DETROIT, MICHIGAN

MIRUS

Pauline Bagdon

1982 m. rugsėjo 2 d.
Reiškiame gilią nuosirdžią užuojautą sūnams John Bagdon Jr. ir jo žmonai Sophie; Edward Bagdon ir jo žmonai Fern; žentui Edward Michalowski; krikštaduktei Ann Maezes, visiems anūksams ir proanūksams bei visiems giminėms ir idėjoms draugams. Žinokite, kad ir mes kartu liudime, netekę mylimos draugės.

DETROIT MOTERŲ PAŽANGOS KLUBAS

DETROIT, MICHIGAN

MIRUS

Pauline Bagdon

1982 m. rugsėjo 2 d.
Reiškiame gilią nuosirdžią užuojautą sūnams John Jr. ir Edward Bagdon; martioms Sophie ir Fern; žentui Edward Michalowski; krikštaduktei Ann Maezes; visiems anūksams ir proanūksams bei visiems giminėms ir idėjoms draugams. Žinokite, kad ir mes kartu liudime, netekę mylimos draugės.

Ann Butrim Frank Yshonis
Anna Tamol Stephanie Masis
Barbara Klimas Teofile Masienė
Anna Dockus Ann Maezes
Chuck ir Minnie Tvaska

PINELLOS PARK, FLA.

Mirus

Frank Walaitis

Reiškiame nuosirdžią gilią užuojautą žmonai Mary, sūnui Ronald ir šešioms anūksams, taipgi podukroms: Mary Brennan, Pinellas Park, Fla., Helen Herget, Miami, Fla., Josephine Seiweh, Fort Worth, Texas, ir jų šeimoms, bei draugams.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
VALDYBA IR NARIAI
St. Petersburg, Fla.

VAJUS

GAVIMUI "LAISVĖI" NAUJŲ SKAITYTOJŲ IR
ATNAUJINIMUI UŽSIBAIGUSIŲ
PRENUMERATŲ

VAJUS PRASIDĖS RUGSĖJO 1 IR TESIS TRIS
MĖNESIUS IKI ŠIŲ METŲ LAPKRIČIO 30.

Kviečiame į Talką

Kviečiame į talką visus buvusius vadininkus ir labai laukiame naujų vadininkų. Gerai susiorganizuokime šiam darbui ir veikime su pirma vajuos diena. Ropinkimės aplankyti kuo daugiau namų vajuos reikalui ir kalbinti žmones užsisakyti "Laisvę."

DOVANOS VAJININKAMS

1-ma \$50; 2-ra \$45; 3-tia \$40; 4-ta \$35; 5-ta \$30;
6-ta \$25; 7-ta \$20; 8-ta \$15; 9-ta \$12; 10-ta \$10.

KREDITAVIMO PUNKTAI

Kontestantams kreditavimo metodai tokie: už naujus skaitytojus 1 punktas nuo 5 centų, už atnaujintus prenumeratas 1 punktas nuo 25 centų. Už aukas arba pelnus nuo parengimų 1 punktas 50 centų.

KREDITŲ UŽ AUKAS DUOSIME KONTESTANTAMS (VAJININKAMS) TIK JEIGU JIE PATYS PRISIŲS PINIGUS. PINIGAI GAUTI PER KITUS NEBUS KREDITUOJAMI VAJININKAMS.

\$20,000 FONDAS

Apart jeigu už prenumeratas ir skelbimus, turime ieškoti kitokių šaltinių biudžeto sukėlimui, kad "Laisvė" gyvuotų. Per šį vaju sieksime ir vėl šiam svarbiam reikalui sukelti \$20,000 fondą. Tai padarykite aukomis ir pelnu nuo parengimų.

Užsakykite "Laisvę"
Savo Giminėms Ar
Draugams į Lietuvą. Jie
Bus Jums Dekingai Už Tą
Dovaną

"LAISVĖS" KAINOS AMERIKOJE
IR UŽSIENIUOSE:

Amerikoje \$12.00 metams, \$6.50 pusei metų.
Kanadoje \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų.
Lietuvoje \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų
Kitur užsieniuose \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų.

Visais vajuos reikalais rašykite:

Laisvė

102-02 Liberty Ave. + Ozone Park, N. Y., 11417

Detroit, Michigan

Mirė

Rugsėjo 2 d. mirė Paulina Bagdonienė, sulaukus 84 metų amžiaus. Per pastaruosius tris ir puse metų ji buvo Camelot Hall Convalescent Centre. Ten ji ir mirė nuo širdies paralyžiaus. Buvo pasarvota Sajewski laidotuvių namuose, palaidota rugsėjo 4 d. su bažnytinėmis apeigomis. St. Hedwig kapinėse prie savo mylimo vyro. Po laidotuvių, visi dalyviai buvo pakviesti į Sweden House pietums.

Velionė dideliame nuliudime paliko du sūnus: John Jr. ir Edward; žentą Edward Michalowski; krikštadukterį Ann Maezes; devynis anūkus, dešimtį pro-anūkių ir daug kitų gimiūnių. Velionės dukrelė Helen Michalowski mirė 1976 metais; o vyras John Bagdon—1980 metais.

Velionė susituokė su Jonu Bagdonu Philadelphiajį 1917 metais. Pirm to, 1916 metais ji buvo pamergė Philadelphiajį Leo Brazas ir Monica Brazas vedyboms, detroitiečių Minnie Tvaska ir Ann Maezes tėvelių.

Velionės vyras Jonas, dirbdamas Fordo dirbtuvėje, nutarė vykti į Tarybų Sąjungą pagelbėti Sovietams. Fordo penkių metų planui. Visa šeima (su trim vaikučiais) 1931 metais išvyko į Sovietų Sąjungą ir ten buvo keturiolika mėnesių; į Detroitą sugrįžo 1933 metais. Abu Bagdonai buvo pažangūs žmonės; dalyvavo tarpe pažangiečių; skaitė "Laisvę" ir "Vilni"; buvo ALDLDL 52 kp. nariai; velionė priklausė prie Moterų Pažangos klubo, iki abu susirgo, ir mirė.

Apvogė

"Laisvės" skaitytojai Alekas ir Johana Ratkus sėdėjo ant savo priekinių gonkų liepos 25 d. Negrėdžio jėg chuliganai tarpe antros ir ketvirtos valandos po pietų per užpakalį namo—per langą įlindo į namus ir pavogė daug dalykų; du šimtus dolerių; nuo sienų laikrodžius; žiedus, iš Lietuvos suvenyrus ir kitus brangius daiktus. Kai abu Ratkai grįžo į vidų apie ketvirtą valandą po pietų, rado viską išdraskytą. Gaila gerų laisviečių.

Šiaurė

Liepos 24 d. vienai savaitei detroitiečiai buvo išvykę į šiaurinę Michigano valstijos dalį. Klubiečiai Alex ir Tillie Cotton (Katinai) su dukrele Mary ir žentu Peter bei anūkais gyveno miškuose netoli Gaylord, Michigan. Gražus namas pastatytas ant 1800 akrų žemės. Taipgi važinėjo po Indian River, Michigan prie Burt ežero; matė katalikų šventovę, kur pastatytas pasaulio didžiausias kryžius ir mažytė bažnytelė. Ši vieta yra pagarsėjusi, nes šventieji suvažiuoja ir tiki, kad ši vieta juos pagydyt nuo visokių ligų, net ir nuo vėžio. Sakė, savaite greit prabėgo, nes miškuose buvo malonu poilsiauti.

Pas Ulinskienę

Visi klubiečiai pasiilgo Elzbiets Ulinskienės, tai klubietė Alexandra Sharkienė su savo draugėmis Mary Harrison ir Amelia Alorešt ją aplankė rugpjūčio 5 d. Ją ir jos broliuką Juozą Daržininką rado gerai nusiteikusias. Visi pavalgė skanius pietus. Tarpe kalbų sužinojome jog Elizabeth Ulinskienė jau mini 92 metus, o jos broliukas Juozas Daržininkas 94 metus. Abu pažangūs žmonės: "Laisvės" ir "Vilnies" skaitytojai.

Sužalojo

Klubietis ir LDS bowleris Paul Lopenis rugpjūčio 3 d.

paliko savo mašiną prie savo darbovietės, People's Bank, prie Jos. Campau, Hamtramcke mieste. Kai išėjo iš darbo anksti po pietų rado dvi užpakalines padangas supjaustytas. O Detroito priemiestyje—Bloomfield Hills—chuliganai sunaikino net 25 pašto dėžutes. Mat, šilta vasara ir bjaurūs žmonės vagia, viską drasko, naikina; neturi ko veikt, tai nors geriems žmonėms pridaro visokių nemalonumų.

Sensta—gimsta

Vieni sensta; kiti gimsta. Rugsėjo 14 d. LDS prezidentas Servitas Gugas ir jo žmona Ruth paminėjo savo 46-erių metų vedybinio gyvenimo sukaktį, o rugpjūčio 19 d. gimė lietuvaitė Jennifer Elaine Vasaris. Jos tėveliai, Allan ir Jan Vasaris, bei jos tėvukai, Tony ir Millie Vasaris, labai linksmi su nauja, sveika lietuvaitė.

Rudens banketas

Detroito jau ruduo, ir vėl ruošiamas Detroito Lietuvių klubo rudens banketas. Jis įvyks sekmadienį, spalio (October) 24 d. tuoj po klubo mėnesinio susirinkimo. Kaip ir visuomet, galime tikėtis jog klubo nuolatinės šeiminkės patieks skanius pietus, o po pietų bus ir programa. Nepamirškite, visi rinkimės dalyvaut.

Vajus

Ir vėl laikraščiu vajuos. Atėjo ruduo, reikia atsinaujinti laikraščių "Laisvė" ir "Vilnis" prenumeratas. Jums patarnaus St. Masytė. Matykite ją Detroito Lietuvių klube po susirinkimų ir atsinaujinkite savo prenumeratas bei siūskite laikraščiams aukų.

LDS bowleriai

LDS bowleriai pradės savo pamokas rugsėjo 18 d. Mercury Lanes. Girdžiu, kad

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Mano Mylimo Vyro

ROJAUS MIZAROS

PENKIOLIKTŲJŲ MIRTIES METINIŲ

Mirė 1967 m. rugsėjo 23

IEVA

HAWTHORNE, N. J.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Juozas Bišaba

Mirė

1978 m. rugsėjo 23 d.

Jau praėjo ketveri metai kaip mūsų mylimas vyras ir tėvas nuo mūsų atsiskyrė. Mes jo niekad neužmiršime.

Žmona—SARAH BIMBA
Duktė—ADELĖ VALICKAS
Zentas—FRANK VALICKAS

SAN DIEGO, CAL.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Edna Elizabeth Yumplot Kantor

Gimė: 1924 m. birželio 20 d.

Mirė: 1982 m. liepos 18 d.

BEN KANTOR—vyras

MIAMI, FLA.

Mirus

Vincui Bovinui

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Mitzi, dukrai Frances, visiems artimiesiems ir draugams.

ELZBIETA STANKUS
Miami Springs, Fla.

Prisimenant Rojų Mizarą... Ieva Mizarienė padeda gėlių prie savo vyro, rašytojo ir žurnalisto, "Laisvės" redaktoriaus kapo Savilionių kalnelyje. Siemet sueina 15 metų nuo Rojaus mirties. Jis mirė New Yorke 1967 m. rugsėjo 23 d. Ieva ką tik sugrįžo iš Lietuvos, tenai praleidusi tris savaites.

daug kas ruošiasi, nes sekantis turnyras įvyks Detroito.

LDS susirinkimas

LDS 21 kp. pirmas susirinkimas šį sezoną įvyks spalio 10 d. Detroito Lietuvių klubo patalpose, 4114 W. Vernor Highway, 11 val. ryto. Po susirinkimo bus ir vaišės, kurias parengs LDS šeiminkės. Išgirsite raportus iš LDS Seimo, nes tame Seime Chicagoje iš Detroito buvo delegatai: Ruth Gugas, Karen Arndt, Emma ir Alfons Rye, Minnie ir Chuck Tvaska, Anthony Vasaris, Janice Brazas ir žinoma prezidentas Servit Gugas su daktaru kvotėju John Geraltausku.

Moterų susirinkimas

Detroito Moterų Pažangos klubo susirinkimas įvyks sekmadienį, spalio 10 d. tuoj po LDS susirinkimo, apie 12 val. diena. Visos moterys dalyvaukite, nes yra daug naujienų apie visas nares.

Stefanija

BRIEFS

One thousand people, from as far away as Oregon and California staged a militant march through the nation's richest financial district demanding that the Wall Street banks "give America back to the people."

"We are reclaiming America because this is our country," declared Ms. Gale Cincotta, the chairperson of National People's Action.

A lovely day was spent at Mildred Stensler's home in Livingston, New Jersey, Sunday, September 5. Most of the New York Aido Chorus members were there and some of their friends. We enjoyed the sunshine, big well-kept lawn, trees and flowers very much. Mildred also gave us the tour of the house and it was very interesting indeed, especially the Lithuanian room. We also enjoyed looking at the albums Mildred has made about Aido's 70th anniversary.

Very good home cooked dinner was served outdoors and was appreciated by all. It was good to see Adele Lupsevich and Tessie Stoćkus. Many thanks to our chorus leader Mildred Stensler, to her youthful 88-year-old mother and our popular soloist Victor Becker for a wonderful day.

Albertas Laurinčiukas, Lithuanian writer and journalist was greeted by many American Lithuanians at a dinner party in New York Saturday, September 11th.

Albertas attended journalists conference in the United States and was on his way back home. It was good to see him and hear him talk. Thanks to everyone who helped to make this meeting successful, especially Nellie

Venta, Amelia Yuskovic and Ilse Bimba.

Ksavera Kaross, well known activist and tireless fighter for peace and freedom for all people in the world is going to stop in New York on her way to Lithuania. She is leaving San Francisco Sept. 26 and arriving in New York on the evening the same day at Kennedy.

Stand up and be counted! Show Congress where you stand! Protest budget cuts in social programs: Social Security, Medicare and Medicaid, housing for Seniors, Energy assistance.

Be at Astor Place on October 6.

Astor Place, New York, N. Y., between Broadway and Lafayette.

The Rally begins promptly at 11:00 a.m. on Wednesday, October 6, 1982, and ends at 1:00 p.m.

Vera Bunkus called from St. Petersburg, Florida and sent best regards to everyone in New York who knows her and Valys.

Vera and Valys Bunkus are both well known activists. They just returned from their trip to Lithuania and had enjoyed it very much.

Vera was a member of New York Aido Chorus for over 30 years and she was not only a good singer but also a good actress. She has acted in many operettas and plays.

Valys Bunkus also belonged to the Aida's and was very active generally. He was also a member of Baltic Cultural Council in the late 30-ies. Both of them continue their active life in Florida now.

Valys ir Vera Bunkus